

PGO Spółka Akcyjna

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK 2017
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA
NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

Katowice, 27 kwietnia 2018 roku

SPIS TREŚCI

WYBRANE DANE FINANSOWE	4
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	10
1. INFORMACJE OGÓLNE	10
2. OPIS STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	13
1. Oświadczenie o zgodności	13
2. Podstawa sporządzenia	13
3. Zmiany zasad rachunkowości	14
4. Podstawy konsolidacji	16
5. Połączenia jednostek gospodarczych	16
6. Wartość firmy	16
7. Waluty obce	17
8. Leasing	17
9. Świadczenia pracownicze	17
10. Ujmowanie przychodów	18
11. Koszty działalności operacyjnej	18
12. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	19
13. Przychody i koszty finansowe	19
14. Koszty finansowania zewnętrznego	19
15. Podatki	19
16. Nieruchomości inwestycyjne	20
17. Rzeczowe aktywa trwałe	20
18. Wartości niematerialne	21
19. Utrata wartości	21
20. Zapasy	22
21. Odpisy aktualizujące wartość zapasów	22
22. Instrumenty finansowe	22
23. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	23
24. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	23
25. Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	23
26. Kapitały własne	23
27. Rezerwy	24
28. Kredyty bankowe	24
29. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	24
30. Instrumenty pochodne	25
31. Rachunkowość zabezpieczeń	25
32. Zysk przypadający na jedną akcję	25
33. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	25
34. Prezentacja sprawozdania z przepływów pieniężnych	26
35. Ważne oszacowania i osądy	26
36. Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych	26
3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	27
4. SEGMENTY OPERACYJNE	27

5. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ.....	28
6. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE.....	29
7. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE	30
8. PODATEK DOCHODOWY	31
9. DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA	32
10. KOSZTY ZATRUDNIENIA.....	33
11. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	33
12. DYWIDENDY	34
13. WARTOŚCI NIEMATERIALNE.....	34
14. WARTOŚĆ FIRMY	35
15. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	35
16. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE.....	38
17. JEDNOSTKI ZALEŻNE.....	39
18. ZAPASY	40
19. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE.....	40
20. POZOSTAŁE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE.....	42
21. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	42
22. KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	42
23. AKTYWA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	42
24. KAPITAŁ PODSTAWOWY I POZOSTAŁE KAPITAŁY.....	43
25. KREDYTY I POŻYCZKI.....	44
26. ZABEZPIECZENIA USTANOWIONE NA MAJĄTKU GRUPY	46
27. PODATEK ODROZCZONY	47
28. ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE.....	48
29. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	49
30. KRÓTKOTERMINOWE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	49
31. REZERWY NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	49
32. REZERWY POZOSTAŁE I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE BIERNE	53
33. PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW.....	54
34. INSTRUMENTY FINANSOWE.....	55
35. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM.....	57
36. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	57
37. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	63
38. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	65
39. PROGRAMY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH.....	66
40. WYNAGRODZENIA I NAGRODY CZŁONKÓW ZARZĄDU I ORGANÓW NADZORU	67
41. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE.....	68
42. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU	69
43. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	69

WYBRANE DANE FINANSOWE

	Rok 2017	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2016
	PLN	PLN	EUR	EUR
Przychody netto ze sprzedaży	360 692	298 845	84 975	68 297
Zysk z działalności operacyjnej	9 931	25 359	2 340	5 795
Zysk netto za okres sprawozdawczy	6 870	20 600	1 618	4 708
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 942	36 414	3 049	8 322
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(6 559)	(7 561)	(1 545)	(1 728)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(15 050)	(16 808)	(3 546)	(3 841)
Przepływy pieniężne netto razem	(8 667)	12 045	(2 042)	2 753
Aktywa razem	418 729	378 241	100 393	85 498
Zobowiązania długoterminowe	69 923	69 513	16 764	15 713
Zobowiązania krótkoterminowe	104 746	39 196	25 114	8 860
Kapitał własny	244 060	269 532	58 515	60 925
Kapitał zakładowy	96 300	96 300	23 089	21 768
Liczba akcji	96 300 000	96 300 000	96 300 000	96 300 000
Zysk netto na jedną akcję zwykłą	0,07	0,21	0,02	0,05
Wartość księgowa na jedną akcję	2,53	2,80	0,61	0,63

Wybrane dane finansowe prezentowane w sprawozdaniu przeliczono na walutę euro w następujący sposób:

- pozycje dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za rok 2017 (odpowiednio za rok 2016) przeliczono wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kurs ten za rok 2017 wyniósł 1 euro = 4,2447 zł i odpowiednio za rok 2016 wyniósł 1 euro = 4,3757 zł.
- pozycje bilansowe przeliczone wg średniego kursu ogłoszonego przez NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. Kurs ten wyniósł na 31 grudnia 2017 roku 1 euro = 4,1709 zł; na 31 grudnia 2016 roku 1 euro = 4,4240 zł.

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	3	360 692	298 845
Koszt własny sprzedaży	5	(291 996)	(234 170)
Zysk brutto na sprzedaży		68 696	64 675
Koszty sprzedaży	5	(10 512)	(5 208)
Koszty zarządu	5	(39 016)	(29 664)
Pozostałe przychody operacyjne	6	4 335	1 934
Pozostałe koszty operacyjne	6	(13 572)	(6 378)
Zysk z działalności operacyjnej		9 931	25 359
Przychody finansowe	7	6 427	1 095
Koszty finansowe	7	(8 107)	(2 771)
Zysk przed opodatkowaniem		8 251	23 683
Podatek dochodowy	8	(2 036)	(3 083)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		6 215	20 600
Działalność zaniechana			
Zysk z działalności zaniechanej	9	655	0
Zysk netto		6 870	20 600
Średnia ważona liczba akcji dla potrzeb wyliczenia wartości zysku na jedną akcję			
	11	96 300 000	96 300 000
Zysk na jedną akcję zwykłą w złotych			
		0,07	0,21
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą w złotych			
		0,07	0,21

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk netto	6 870	20 600
Inne całkowite dochody które mogą zostać przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		
Wycena instrumentów zabezpieczających	502	(632)
Inne całkowite dochody które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		
Zyski/straty aktuarialne z tytułu świadczeń pracowniczych	(239)	247
Całkowite dochody ogółem	7 133	20 215
Przypadające akcjonariuszom podmiotu dominującego	7 133	20 215
Przypadające mniejszości	0	0

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 01.01.2017 do 31.12.2017

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Razem kapitały własne
Stan na początek okresu	96 300	38 095	(354)	0	135 491	269 532
Zysk netto	0	0	0	0	6 870	6 870
Inne całkowite dochody	0	0	502	0	(239)	263
Razem całkowite dochody	0	0	502	0	6 631	7 133
Nabycie spółki zależnej	0	0	0	2 995	31	3 026
Podział zysku za rok ubiegły	0	2 974	0	0	(2 974)	0
Dywidenda	0	0	0	0	(35 631)	(35 631)
Stan na koniec okresu	96 300	41 069	148	2 995	103 548	244 060

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 01.01.2016 do 31.12.2016

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Razem kapitały własne
Stan na początek okresu	96 300	37 036	278	0	115 703	249 317
Zysk netto	0	0	0	0	20 600	20 600
Inne całkowite dochody	0	0	(632)	0	247	(385)
Razem całkowite dochody	0	0	(632)	0	20 847	20 215
Podział zysku za rok ubiegły	0	1 059	0	0	(1 059)	0
Dywidenda	0	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	96 300	38 095	(354)	0	135 491	269 532

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

A k t y w a	Nota	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Aktywa trwałe		255 214	254 518
Wartości niematerialne	13	17 497	16 790
Rzeczowe aktywa trwałe	15	223 060	225 011
Nieruchomości inwestycyjne	16	1 167	1 167
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	27	13 490	11 550
Aktywa obrotowe		160 276	123 723
Zapasy	18	65 644	53 260
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	19	72 770	50 097
Należności z tytułu podatków	19	16 569	7 242
<i>w tym z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych</i>		37	443
Pozostałe aktywa finansowe	20	950	253
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	21	3 890	12 557
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	22	453	314
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	23	3 239	0
A k t y w a r a z e m		418 729	378 241

P a s y w a		Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Kapitał własny		244 060	269 532
Kapitał podstawowy	24	96 300	96 300
Kapitał zapasowy	24	41 069	38 095
Kapitał z aktualizacji wyceny		148	(354)
Pozostałe kapitały		2 995	0
Zyski zatrzymane		103 548	135 491
Zobowiązania długoterminowe		69 923	69 513
Długoterminowe zobowiązania finansowe	28	42 376	42 291
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	28	279	456
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	27	23 856	24 488
Rezerwy na świadczenia pracownicze	31	3 412	2 278
Zobowiązania krótkoterminowe		104 746	39 196
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	29	44 869	24 915
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	25	44 023	4 998
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	30	889	909
Zobowiązania z tytułu podatków		6 565	4 167
<i>w tym z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych</i>		284	105
Rezerwy na świadczenia pracownicze	31	1 651	1 419
Pozostałe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	32	4 907	2 788
Przychody przyszłych okresów	33	1 842	0
P a s y w a r a z e m		418 729	378 241

Wartość księgowa	244 060	269 532
Liczba akcji	96 300 000	96 300 000
Wartość księgowa na jedną akcję w złotych	2,53	2,80

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	8 251	23 683
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	809	0
Korekty razem	3 882	12 731
Amortyzacja	20 431	16 924
Odsetki i udziały w zyskach	3 312	932
Zyski z tytułu różnic kursowych	(388)	(186)
Zysk (strata) z tytułu działalności inwestycyjnej	60	3 849
Zmiana stanu zapasów	38 (7 611)	(6 573)
Zmiana stanu należności	38 (22 935)	3 173
Zmiana stanu zobowiązań	38 11 691	(1 221)
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych	38 (14)	(2 679)
Podatek dochodowy zapłacony	(2 214)	(1 456)
Zmiana stanu pozostałych aktywów	38 1 550	(32)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 942	36 414
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Wpływy z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych	2 092	1 761
Wpływy z tytułu zbycia inwestycji w nieruchomości	200	466
Inne wpływy z aktywów finansowych	5 735	0
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(9 842)	(8 403)
Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne	0	(496)
Nabycie aktywów finansowych	(7 091)	0
Środki pieniężne nabytej spółki zależnej	2 347	0
Inne wydatki na aktywa finansowe	0	(889)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(6 559)	(7 561)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Kredyty i pożyczki	32 778	48 000
Wpływy z tytułu emisji obligacji	0	41 965
Splaty kredytów	(8 392)	(105 750)
Dywidenda wypłacona	(35 631)	0
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(403)	(102)
Odsetki zapłacone	(3 402)	(921)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(15 050)	(16 808)
Przepływy pieniężne netto, razem	(8 667)	12 045
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	(8 667)	12 045
Środki pieniężne na początek okresu	12 557	512
Środki pieniężne na koniec okresu	3 890	12 557

Sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki dnia 27 kwietnia 2018 roku

Prezes Zarządu - Łukasz Petrus .....

Wiceprezes Zarządu - Lucjan Augustyn .....

Wiceprezes Zarządu - Andrzej Bulanowski .....

Wiceprezes Zarządu - Ireneusz Kazimierski .....

Katowice, dnia 27 kwietnia 2018 roku

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017

1. INFORMACJE OGÓLNE

Grupa Kapitałowa PGO SA składa się ze spółki PGO Spółka Akcyjna oraz jej spółek zależnych.

I. Okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym: 01.01.2017 - 31.12.2017, okres porównywalny 01.01.2016 - 31.12.2016.

II. Skład organów jednostki dominującej według stanu na dzień 31.12.2017 r.:

Zarząd:

Łukasz Petrus - Prezes Zarządu
Lucjan Augustyn – Wiceprezes Zarządu
Andrzej Bulanowski – Wiceprezes Zarządu
Ireneusz Kazimierski – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Tomasz Domogała - Przewodniczący
Czesław Kisiel - Wiceprzewodniczący
Jacek Leonkiewicz
Magdalena Zajączkowska-Ejsymont
Jacek Krysiński
Michał Nowak
Robert Rogowski
Dorota Wyjadłowska

Skład organów Spółki według stanu na dzień 01.01.2017 r.:

Zarząd:

Dariusz Ginalski - Prezes Zarządu
Lucjan Augustyn – Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Tomasz Domogała - Przewodniczący
Czesław Kisiel - Wiceprzewodniczący
Beata Zawiszowska
Jacek Leonkiewicz
Magdalena Zajączkowska-Ejsymont

III. Zmiany w składzie organów Spółki

Zarząd:

W dniu 14 września 2017 r. Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu PGO S.A. Pana Andrzeja Bulanowskiego i powierzyła mu funkcję Wiceprezesa Zarządu.

W dniu 5 października 2017 r. Pan Dariusz Ginalski złożył rezygnację ze stanowiska Prezesa Zarządu PGO S.A.

W dniu 5 października 2017 r. Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu PGO S.A. Pana Łukasza Petrusa i powierzyła mu funkcję Prezesa Zarządu.

Z dniem 27 listopada 2017 r. Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu PGO S.A. Pana Ireneusza Kazimierskiego i powierzyła mu funkcję Wiceprezesa Zarządu.

Rada Nadzorcza:

W dniu 8 września 2017 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PGO S.A. powołało do Rady Nadzorczej Pana Jacka Krysińskiego.

Z dniem 18 października 2017 r., rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej złożyła Pani Beata Zawiszowska.

W dniu 19 października 2017 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PGO S.A. powołało do Rady Nadzorczej Pana Michała Nowaka, Pana Roberta Rogowskiego oraz Panią Dorotę Wyjadłowską.

IV. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PGO Spółka Akcyjna zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez poszczególne spółki tworzące grupę kapitałową oraz całą grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności.

V. Skonsolidowane sprawozdanie sporządzono w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą jednostki dominującej oraz walutą prezentacji Grupy Kapitałowej. Dane w sprawozdaniu wykazane zostały w tysiącach złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach zostały podane z większą dokładnością.

VI. Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego w ramach struktur organizacyjnych Spółek wchodzących w skład Grupy nie funkcjonowały Oddziały samodzielnie sporządzające bilans.

VII. Organem zatwierdzającym roczne skonsolidowane sprawozdanie Grupy zgodnie ze statutem Jednostki Dominującej jest Walne Zgromadzenie.

VIII. Zarząd podpisuje i składa roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PGO Spółka Akcyjna razem z opinią i raportem biegłego rewidenta do Rady Nadzorczej celem oceny.

IX. Dniem zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji jest 27 kwietnia 2018 r. Jest to dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania przez kierownictwo jednostki dominującej w celu przedłożenia członkom Rady Nadzorczej.

X. Rada Nadzorcza dokonuje oceny rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy i sporządza opisowe sprawozdanie z oceny Walnemu Zgromadzeniu.

Opis organizacji Grupy Kapitałowej PGO Spółka Akcyjna

Grupa Kapitałowa PGO Spółka Akcyjna działa w branży odlewniczej.

W skład Grupy Kapitałowej PGO na dzień 31 grudnia 2017 r. wchodzi:

PGO S.A. – jednostka dominująca

Siedziba: Katowice, ul. Armii Krajowej 41

Regon: 590722383; NIP: 771-23-74-309

PGO S.A. jako podmiot dominujący w Grupie prowadzi działalność holdingową oraz świadczy na rzecz spółek zależnych usługi zarządcze i administracyjne.

Odlewnia Żeliwa „Śrem” S.A. – jednostka zależna objęta konsolidacją pełną.

Siedziba: Śrem, ul. Staszica 1

Regon: 630262070; NIP: 785-00-10-299

Przedmiot działalności: produkcja odlewów z żeliwa szarego, niskostopowego i sferoidalnego, obróbka metali i nakładanie powłok na metale, produkcja modeli odlewniczych, usługi laboratoryjne.

Pioma-Odlewnia Sp. z o.o. – jednostka zależna objęta konsolidacją pełną.

Siedziba: Piotrków Trybunalski, ul. Dmowskiego 38

Regon: 100398488; NIP: 771-27-66-908

Przedmiot działalności: odlewnictwo żeliwa, odlewnictwo staliwa, odlewnictwo metali lekkich, miedzi i stopów miedzi, obróbka metali, produkcja modeli odlewniczych, usługi laboratoryjne.

Kuźnia „Glinik” Sp. z o.o. – jednostka zależna objęta konsolidacją pełną.

Siedziba: Gorlice, ul. Chopina 33A

Regon: 490401498; NIP: 738-000-85-94

Przedmiot działalności: kucie, prasowanie, wylaczanie i walcowanie metali, metalurgia proszków, obróbka metali i nakładanie powłok na metale, obróbka mechaniczna elementów metalowych, produkcja konstrukcji metalowych i ich części.

PGO Spółka Akcyjna S.K.A. – jednostka zależna objęta konsolidacją pełną.

Siedziba: Katowice, ul. Armii Krajowej 41

Regon: 146888328; NIP: 525-256-62-35

Przedmiot działalności: doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, działalność holdingów finansowych, finansowa działalność usługowa, udzielanie kredytów. Spółka w Grupie Emitenta pełni rolę centrum finansowego, którego zadaniem jest udzielanie, w ramach posiadanych zasobów finansowych, pożyczek spółkom wchodzącym w skład Grupy.

PGO Spółka Akcyjna Estate S.K.A. – jednostka zależna objęta konsolidacją pełną.

Siedziba: Katowice, ul. Armii Krajowej 41

Regon: 302575882; NIP: 783-170-58-76

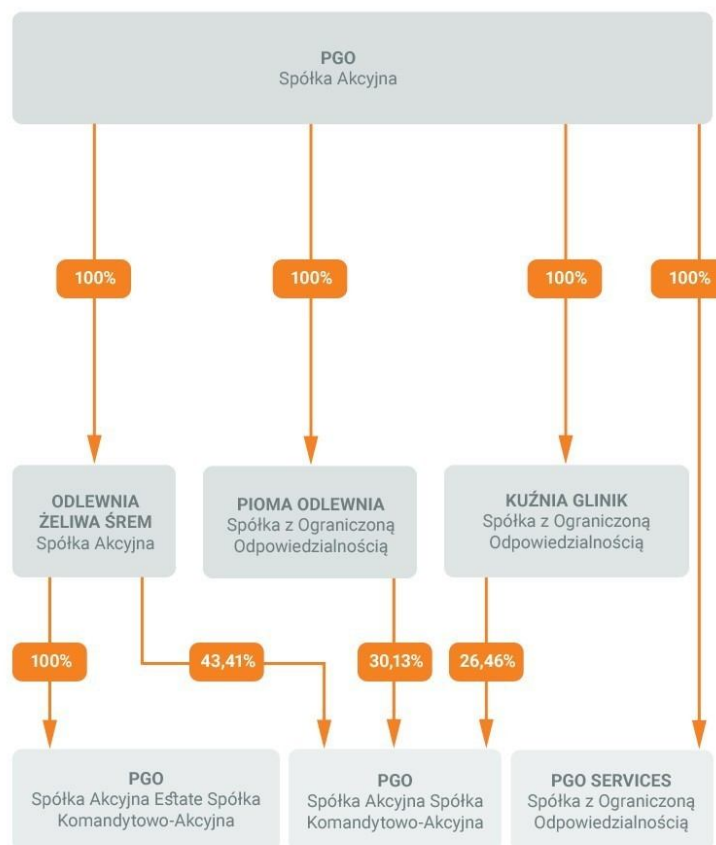
Przedmiot działalności: wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi, dzierżawionymi lub na zlecenie, kupno i sprzedaż nieruchomości, działalność holdingów finansowych, finansowa działalność usługowa, leasing finansowy, udzielanie kredytów, wynajem i dzierżawa.

PGO Services Sp. z o.o. – jednostka zależna objęta konsolidacją pełną od lipca 2017 roku.

Siedziba: Katowice, ul. Armii Krajowej 41

Regon: 367759249; NIP: 634-289-93-86

Przedmiot działalności: produkcja konstrukcji metalowych i ich części, obróbka metali i nakładanie powłok na metale, obróbka mechaniczna elementów metalowych.

2. OPIS STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości MSSF różnią się od MSSF UE.

2. Podstawa sporządzenia

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem nieruchomości inwestycyjnych, pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które są wyceniane według wartości godziwej.

Wartość bilansowa ujętych zabezpieczanych aktywów i zobowiązań jest korygowana o zmiany wartości godziwej, które można przypisać ryzyku, przed którym te aktywa i zobowiązania są zabezpieczane.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

3. Zmiany zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku za wyjątkiem przedstawionych poniżej.

- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do niezrealizowanych strat. Zmiany doprecyzowują kwestie związane z powstawaniem ujemnych różnic przejściowych w przypadku instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej, oszacowaniem prawdopodobnego przyszłego dochodu do opodatkowania oraz oceną, czy wypracowany dochód pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych. Zmiany mają zastosowanie retrospektywne.
- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji. Zmiany zobowiązują jednostkę do ujawnienia informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej. Nie jest wymagane przedstawienie informacji porównawczych za poprzednie okresy.
- MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach – zmiany doprecyzowują, że jednostka dokonuje wyboru w zakresie wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9 inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu będącej w posiadaniu organizacji zarządzającej kapitałem wysokiego ryzyka lub innej podobnej jednostki odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia w momencie ich początkowego ujęcia.

Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane, ale jeszcze nie weszły w życie

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 *Data wejścia w życie MSSF 15* (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
  - Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.
- Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

Rozporządzeniem Komisji (UE) 2018/182 z dnia 7 lutego 2018 r. w ramach zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (ang. Annual Improvements to International Financial Reporting Standards 2014–2016 Cycle) Komisja Europejska przyjęła zmiany następujących standardów:

- MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach - zmiany doprecyzowują, że wymogi określone w standardzie mają zastosowanie także do udziałów jednostki w jednostkach zależnych, wspólnych ustaleniach umownych (tj. wspólnych działaniach lub wspólnych przedsięwzięciach), jednostkach stowarzyszonych lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, które zostały sklasyfikowane (lub włączone do grupy do zbycia, która została sklasyfikowana) jako przeznaczone do sprzedaży lub jako działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana;
- MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy – zmiany usuwają krótkoterminowe zwolnienia ze stosowania innych MSSF przewidziane w Załączniku E do MSSF 1;
- MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach – zmiany doprecyzowują, że jednostka dokonuje wyboru w zakresie wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9 inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu będącej w posiadaniu organizacji zarządzającej kapitałem wysokiego ryzyka lub innej podobnej jednostki odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia w momencie ich początkowego ujęcia.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.

Z uwagi na terminy wdrożenia MSSF 9 – Instrumenty finansowe i MSSF 15 – Przychody z kontraktów z klientami z dniem 1 stycznia 2018 roku Grupa planuje zastosować je retrospektywnie, z łącznym efektem implementacji ujętym na dzień 1 stycznia 2018, jako korekta stanu zysków zatrzymanych. Grupa dokonała analizy wpływu powyższych MSSF na stosowane zasady rachunkowości.

- MSSF 15 Przychody z umów z klientami – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w sporządzanym sprawozdaniu w momencie przekazania towarów lub usług na rzecz klienta w wysokości ceny transakcyjnej. Analiza umów sprzedaży wyrobów wykazała istnienie w części z nich elementów zmiennego wynagrodzenia w związku z udzielaniem rabatów i upustów, nakładaniem kar. Ponadto klienci mają prawo do reklamacji nabywanych wyrobów oraz zwrotu kosztów związanych z ich obsługą. Biorąc pod uwagę fakt, że aktualnie Grupa tworzy rezerwy na wszystkie potencjalne obciążenia z w/w tytułów, ocenia się, że wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej jest zerowy. Zmianie podlega jedynie sposób prezentacji kosztów związanych z reklamacjami i karami. Aktualnie - zgodnie z polityką rachunkowości - obciążają one pozostałą działalność operacyjną, począwszy od 1 stycznia 2018 r. korygować będą przychody ze sprzedaży. Kwota obciążająca w roku 2017 pozostałą działalność operacyjną, która po 1 stycznia 2018 skorygowałaby przychody wynosi 2 020 tys. zł
- MSSF 9 Instrumenty – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. Kluczowe zmiany wprowadzone przez nowy standard dotyczą zmiany zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, wprowadzenia nowego modelu oceny utraty wartości aktywów finansowych, który zastępuje koncepcje strat poniesionych, koncepcją strat oczekiwanych, oraz rachunkowości zabezpieczeń. Grupa stwierdziła istotny wpływ wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny głównie w zakresie utraty wartości. Wdrożony przez Grupę nowy model oceny utraty wartości aktywów finansowych opiera się na analizie prawdopodobieństwa poniesionych strat kredytowych należności z tytułu dostaw i usług. Prawdopodobieństwo poniesionych strat kredytowych zostało oszacowane na podstawie historycznej analizy odzyskiwalności sald należności z tytułu dostaw i usług w określonych przedziałach wiekowania. Ustalona kwota dodatkowego odpisu aktualizującego wartość należności z tytułu dostaw i usług wynikająca z wdrożenia MSSF 9 wynosi 1 110 tys. zł. Zmiany wynikające z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte na dzień 1 stycznia 2018 roku w następujący sposób: należności z tytułu dostaw (-) 1 110 tys. zł, aktywo z tytułu podatku odroczonego (+) 211 tys. zł, zyski zatrzymane (-) 899 tys. zł.

4. Podstawy konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie jednostki dominującej oraz sprawozdania jednostek zależnych. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PGO S. A. sporządzono stosując metodę pełną.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca łączy sprawozdania finansowe jednostki dominującej oraz jednostek zależnych poprzez zsumowanie poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów. Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty pomiędzy podmiotami powiązanymi objętymi konsolidacją podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym.

W celu zapewnienia prezentacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym informacji finansowych na temat grupy kapitałowej w taki sposób jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą, dokonuje się wyłączenia wartości bilansowej inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego spółek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. W jednostkach zależnych nie występuje udział niekontrolujący.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się stosując jednolite zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

5. Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcie jednostek gospodarczych rozlicza się metodą przejęcia.

Przekazaną zapłatę wycenia się w wartości godziwej, obliczonej jako zbiorcza kwota wartości godziwych na dzień przejęcia przekazanych przez Grupę aktywów, zobowiązań zaciągniętych przez Grupę wobec poprzednich właścicieli jednostki przejmowanej oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną.

Koszty związane z przejęciem ujmują się w wynik w momencie ich poniesienia.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa i zobowiązania wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia z następującymi wyjątkami:

- Aktywa i zobowiązania wynikające z odroczonego podatku dochodowego lub związane z umowami o świadczenia pracownicze ujmują się i wycenia zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” i MSR 19 „Świadczenia pracownicze”;
- zobowiązania lub instrumenty kapitałowe związane z programami płatności rozliczanymi na bazie akcji w jednostce przejmowanej lub w Grupie, które mają zastąpić analogiczne umowy obowiązujące w jednostce przejmowanej, wycenia się zgodnie z MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” na dzień przejęcia oraz
- aktywa (lub grupy aktywów przeznaczone do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” wycenia się zgodnie z wymogami tego standardu.

6. Wartość firmy

Wartość firmy wycenia się jako nadwyżkę sumy przekazanej zapłaty, kwoty udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej poprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą udziałów w jednostce przejmowanej nad kwotą wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto i zobowiązań wycenionych na dzień przejęcia. Jeżeli po ponownej weryfikacji wartość netto wycenionych na dzień przejęcia możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przekracza sumę przekazanej zapłaty, wartości udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej udziałów w tej jednostce uprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą, nadwyżkę tę ujmują się bezpośrednio w wyniku jako zysk na okazym nabyciu. Udziały niedające kontroli stanowiące część udziałów właścicielskich i uprawniające posiadaczy do proporcjonalnego udziału w aktywach netto jednostki w przypadku jej likwidacji można początkowo wycenić w wartości godziwej lub odpowiednio do proporcji udziałów niedających kontroli w ujętej wartości możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej. Wyboru metody wyceny dokonuje się indywidualnie dla każdej transakcji przejęcia.

Wartość firmy wynikającą z przejęcia innego podmiotu ujmują się według kosztu ustalonego na dzień przejęcia tego podmiotu pomniejszonego o kwotę utraty wartości.

Dla celów testu na utratę wartości wartość firmy alokuje się do poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne w ramach Grupy (lub do grup takich ośrodków), które mają odnieść korzyści z synergii będących skutkiem połączenia jednostek gospodarczych. Ośrodek generujący przepływy pieniężne, do którego alokuje się wartość firmy, jest testowany na utratę wartości raz do roku lub częściej, jeżeli występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty wartości. Odpis z tytułu utraty wartości firmy ujmują się bezpośrednio w wynik. Odpisów z tytułu utraty wartości firmy nie odwraca się w kolejnych okresach. W chwili zbycia ośrodka generującego przepływy pieniężne przypisana do niego wartość firmy jest uwzględniana w obliczeniu zysku lub straty ze zbycia.

7. Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu:

3. średniego kursu NBP z dnia poprzedzającego dzień zawarcia transakcji takich jak:
  - powstanie zobowiązania z tytułu zakupu na podstawie faktur wystawionych w walucie obcej;
  - powstanie należności z tytułu sprzedaży według faktur sprzedaży wystawionych w walucie obcej;
4. kursu zakupu banku, z którego usług korzysta Grupa Kapitałowa – w przypadku sprzedaży walut obcych i transakcji spłaty należności.
5. kursu sprzedaży banku, z którego usług korzysta Grupa Kapitałowa - w przypadku zakupu walut obcych i transakcji spłaty zobowiązań.

Na każdy dzień bilansowy transakcje przeprowadzane w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną w sposób następujący:

- pozycje pieniężne wyrażone w walucie obcej, wykazywane są przy zastosowaniu średniego kursu NBP,
- pozycje niepieniężne wyceniane wg kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Kursy walut zastosowane do wyceny:

Waluty	Stan na 31.12.2017 kurs średni NBP	Stan na 31.12.2016 kurs średni NBP
EUR	4,1709	4,4240
DKK	0,5602	0,5951
NOK	0,4239	0,4868
GBP	4,7001	5,1445

Różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstają.

8. Leasing

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i są wyceniane w ich wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w bilansie w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie niespłaconego salda zobowiązań z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej okresowej stopy procentowej od pozostałego do spłaty salda zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane zgodnie z zasadami stosowanymi dla amortyzacji własnych środków trwałych.

9. Świadczenia pracownicze

Koszty świadczeń pracowniczych Spółki Grupy ujmują w okresie, w którym uprawnienie do danego świadczenia zostało wypracowane przez pracownika, a nie wtedy gdy jest wypłacane lub należne.

W Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGO S.A. definicję świadczeń pracowniczych spełniają:

- wynagrodzenie za pracę wraz z obowiązkowymi narzutami,
- świadczenie okolicznościowe z okazji świąt branżowych,
- urlopy wypoczynkowe,
- płatne zwolnienia chorobowe,
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy,
- nagrody z tytułu jubileuszu pracy.

Wynagrodzenia za pracę z narzutami oraz świadczenia z okazji świąt branżowych Grupa uznaje za koszt okresu, w którym pracownik świadczy wynagradzaną pracę.

Urlopy wypoczynkowe stanowią krótkoterminową płatną nieobecność.

Płatne zwolnienia chorobowe jednostki Grupy zaliczają do niekumulowanych płatnych nieobecności. Koszty tego rodzaju Grupa ujmuje z chwilą wystąpienia nieobecności.

Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe – nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpaw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy m.in. od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółki Grupy tworzą rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpaw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Zgodnie z MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odpawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

10. Ujmowanie przychodów

Z przychodem ze sprzedaży mamy do czynienia gdy zostały spełnione następujące warunki:

- spółki Grupy przekazały nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr,
- spółki Grupy przestały być trwale zaangażowane w zarządzanie sprzedanymi dobrami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje się nad nimi efektywnej kontroli,
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz
- koszty poniesione i te, które zostaną poniesione przez jednostkę gospodarczą w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Momentem sprzedaży jest:

- w przypadku usługi – jej wykonanie i odbiór,
- w przypadku wyrobu gotowego, towaru, materiału, ich przekazanie do odbiorcy.

Usługi świadczone przez spółki wchodzące w skład Grupy nie mają charakteru długoterminowego.

Jeżeli rodzi się niepewność dotycząca ściągalności należnej kwoty już zaliczonej do przychodów, wówczas nieściągalną kwotę lub kwotę w odniesieniu, do której odzyskanie przestało być prawdopodobne, ujmuje się jako koszty, a nie jako korektę pierwotnie ujętej kwoty przychodów.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, usług i materiałów

Zaprezentowane w rachunku zysków i strat przychody ze sprzedaży wykazano w oparciu o zaliczone do odpowiednich okresów sprawozdawczych wielkości sprzedaży ustalonej na podstawie wystawionych faktur potwierdzonych przez odbiorców. Sprzedaż wykazano w wartości netto, to jest po potrąceniu podatku od towarów i usług, rabatów i innych podatków związanych ze sprzedażą. Kwotę przychodów wynikających z transakcji określa się w drodze umowy.

Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się, gdy jest prawdopodobne, że Spółki wchodzące w skład Grupy uzyskają korzyści ekonomiczne.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy lub udziałowców do otrzymania płatności. Przychody z tytułu dywidend na poziomie skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły.

Prezentacja przychodów w rachunku zysków i strat

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyłączeniu podlegają zyski lub straty zawarte w skonsolidowanych aktywach powstałych wskutek operacji gospodarczych nie zakończonych z punktu widzenia grupy jako całości do dnia bilansowego (sprzedaż towarów, produktów i materiałów pomiędzy jednostkami objętymi skonsolidowanym sprawozdaniem, lecz na dzień bilansowy wykazywane jeszcze w zapasach). Zyski lub straty powstałe w wyniku tych transakcji zostają rozliczone w wyniku finansowym grupy kapitałowej dopiero w momencie gdy zostaną zrealizowane na transakcjach z jednostkami nie objętymi skonsolidowanym sprawozdaniem i w tym okresie ujawnione w rachunku zysków i strat.

11. Koszty działalności operacyjnej

Koszty te obejmują koszt wytworzenia sprzedanych produktów, wartość sprzedanych towarów i materiałów, czyli wszystkie koszty związane z podstawową działalnością spółek Grupy z wyjątkiem pozostałych kosztów operacyjnych i kosztów finansowych. Koszty zawierają podatek VAT tylko w tej części, w której zgodnie z obowiązującymi przepisami podatek ten nie podlega odliczeniu. Są ujęte w odpowiednich okresach sprawozdawczych, których dotyczą, niezależnie od daty otrzymania bądź dokonania płatności.

Jednostki Grupy prowadzą ewidencję kosztów w działalności podstawowej w układzie rodzajowym. Ponadto koszty są ewidencjonowane według miejsc ich powstawania (dodatkowy moduł poza księgą główną).

12. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne obejmują ogół przychodów i kosztów nie związanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością operacyjną, a wywierających wpływ na wynik finansowy (np. sprzedaż lub likwidacja majątku trwałego, odszkodowania, reklamacje, naprawy gwarancyjne).

13. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe stanowią wynik operacji finansowych. Przychody i koszty finansowe obejmują m. in. odsetki od kredytów i pożyczek, różnice kursowe, prowizje itp.

14. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio w rachunek zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione. Jest to związane z faktem, iż Spółki Grupy nie dokonują nabycia i nie wytwarzają składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania.

15. Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony.

Podatek dochodowy bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Bieżący podatek za bieżący i poprzednie okresy ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony.

Podatek dochodowy odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Pozycje te są wyliczane w oparciu o przepisy podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Rezerwa na podatek odroczony

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa z tytułu podatku odroczonego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy,
- wartości firmy, której amortyzacja nie stanowi kosztów uzyskania przychodów,
- początkowego ujęcia danego składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz w czasie wystąpienia transakcji nie ma wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód podlegający opodatkowaniu (stratę podatkową).

Aktywa z tytułu podatku dochodowego

W odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym oraz niewykorzystanych strat podatkowych ujmuje się aktywa z tytułu podatku odroczonego. Aktywa te są ujmowane w wysokości, do której jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych lub strat podatkowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji, które nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które wg przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana bądź wykorzystana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Obecnie aktywa i rezerwy z tytułu podatku dochodowego wyceniono stosując stawkę podatkową w wysokości 19%.

Aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie dyskontuje się.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensat aktywów z tytułu podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Podatek odroczony jest ujmowany w rachunku zysków i strat, poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach albo bezpośrednio w kapitale własnym. W tym ostatnim wypadku podatek odroczony jest również rozliczany w innych całkowitych dochodach albo bezpośrednio w kapitale własnym.

16. Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, które Grupa jako właściciel lub leasingobiorca w leasingu finansowym traktuje jako źródło przychodów z czynszów i/lub są utrzymywane ze względu na spodziewany przyrost ich wartości.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się początkowo po koszcie uwzględniając koszty transakcji. Po ujęciu początkowym nieruchomości te wycenia się w wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania nieruchomości określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

17. Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe, które są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu oraz którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres.

Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do użytkowania takie jak koszty konserwacji i napraw obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia. Wartość początkowa środków trwałych podlega podwyższeniu o wartość nakładów poniesionych na ich ulepszenie i modernizację.

Spółki wchodzące w skład Grupy wyceniają środki trwałe na dzień bilansowy według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o skumulowane odpisy amortyzacyjne, umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszt wytworzenia powiększone o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i wytworzeniem oraz dostosowaniem składnika majątku do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego użytkowania.

Do rzeczowych aktywów trwałych zalicza się prawo wieczystego użytkowania gruntów. Ze względu na brak przesłanek wskazujących na cofnięcie lub brak możliwości odnowienia prawa wieczystego użytkowania działek gruntów położonych głównie na terenie spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, podjęto decyzję o zakwalifikowaniu ww. prawa jako składnika rzeczowych aktywów trwałych nie podlegających amortyzacji, tak jak w przypadku gruntów. Prawa wieczystego użytkowania gruntów ujęto w księgach w wartości godziwej na podstawie wyceny rynkowej dokonanej przez rzeczoznawców.

Maszyny i urządzenia przeznaczone do produkcji amortyzuje się metodą liniową, przy zastosowaniu następujących stawek:

GRUPA	Tytuł	Stopa amortyzacji rocznej
0	grunty i prawo wieczystego użytkowania	-
I	budynki i lokale	1,2% – 32,0%
II	obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1,0% - 20,0%
III	kotły i maszyny energetyczne	4,3% - 14,0%
IV	maszyny i urządzenia ogólne	2,7% - 50,0%

V	maszyny i urządzenia specjalne	4,2% - 30,0%
VI	urządzenia techniczne	2,6% - 33,3%
VII	środki transportu	4,6% - 34,2%
VIII	narzędzia, przyrządy, wyposażenie	2,4% - 33,3%

Amortyzację rzeczowych aktywów trwałych rozpoczyna się wówczas, gdy jest on dostępny do użytkowania, to znaczy w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa. Pojedyncze środki trwałe o wartości początkowej niższej niż 3,5 tys. zł, które nie stanowią części większego składnika aktywów, odpisuje się jednorazowo w koszty. W przypadku gdy cena nabycia bądź koszt wytworzenia części składowej środka trwałego jest istotna w stosunku do ceny nabycia lub kosztu wytworzenia całego środka trwałego, część tą (bądź części) amortyzuje się osobno. Okres ich użytkowania i metoda amortyzacji mogą być takie same jak pozostałych istotnych części tego samego środka trwałego. W celu ustalenia odpisu amortyzacyjnego części takie mogą być grupowane.

Jednostka przy określeniu wartości danego składnika aktywów podlegającej amortyzacji nie uwzględnia wartości końcowej. Wartość końcowa maszyn i urządzeń przeznaczonych do produkcji zgodnie z opinią służb technicznych jest nieznaczająca i w związku z tym nieistotna z punktu widzenia obliczania wartości podlegającej amortyzacji.

Środki trwałe w budowie powstające dla celów produkcyjnych, wynajmu lub administracyjnych prezentowane są w bilansie wg kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku rzeczowych aktywów trwałych, w których można wydzielić istotne części składowe - amortyzacji dokonuje się osobno dla każdej wydzielonej części składowej. W przypadku rzeczowych aktywów trwałych dla których wydzielenie istotnych części składowych jest niemożliwe biorąc pod uwagę ich złożoność - amortyzuje się łącznie cały środek trwały.

Okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego określają służby techniczne na podstawie posiadanego doświadczenia i informacji z rynku. Na każdy dzień bilansowy służby techniczne spółek dokonują analizy i weryfikacji ekonomicznego okresu użytkowania rzeczowych aktywów trwałych. W razie istotnych zmian służby techniczne określają prawidłowy, zgodny ze stanem technicznym i możliwością wykorzystania okres amortyzacji. Na tej podstawie dokonuje się zmiany stawki amortyzacyjnej.

18. Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych ujmowany jest tylko wtedy, gdy:

- jest prawdopodobne, że zostaną osiągnięte przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi aktywów oraz
- można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Składnik wartości niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Wartości niematerialne podlegają amortyzacji. Stawki amortyzacyjne ustalone zostały z uwzględnieniem okresu ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

W Grupie na wartości niematerialne składają się przede wszystkim oprogramowanie oraz nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe. Amortyzuje się je metodą liniową przez szacowany okres ich użytkowania od 2 do 12 lat (znaki towarowe).

W przypadku wartości niematerialnych których wartość początkowa nie przekracza 3,5 tys. zł dokonuje się jednorazowych odpisów amortyzacyjnych. Wydatki na ich nabycie całkowicie odnosi w koszty w miesiącu następnym po oddaniu ich do użytkowania.

19. Utrata wartości

Na każdy dzień bilansowy Spółki Grupy dokonują przeglądu wartości netto składników majątku trwałego w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości. Oceniając istnienie przesłanek świadczących o możliwości utraty wartości któregoś ze składników aktywów, analizuje się:

1. Przesłanki pochodzące z zewnętrznych źródeł informacji np.:
  - utrata wartości rynkowej danego składnika aktywów odnotowana w ciągu okresu jest znacznie większa od utraty, której można było się spodziewać w wyniku upływu czasu i zwykłego użytkowania,
  - w ciągu roku nastąpiły lub nastąpią w niedalekiej przyszłości znaczące i niekorzystne dla Grupy zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym, prawnym w otoczeniu, w którym Grupa prowadzi działalność,
  - wartość bilansowa aktywów netto Grupy sporządzającej sprawozdanie jest wyższa od wartości ich rynkowej kapitalizacji.
2. Przesłanki pochodzące z wewnętrznych źródeł informacji, np.:
  - dostępne są dowody, że nastąpiła utrata przydatności danego składnika aktywów lub jego fizyczne uszkodzenie,
  - dostępne są dowody pochodzące ze sprawozdawczości wewnętrznej świadczące o tym, że ekonomiczne wyniki uzyskiwane przez dany składnik aktywów są lub w przyszłości będą gorsze od oczekiwanych.

W przypadku, gdy stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. Dla potrzeb oceny utraty wartości aktywa grupuje się na najniższym poziomie, dla którego występują możliwe do zidentyfikowania przepływy pieniężne. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależnymi od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

20. Zapasy

Zgodnie z przepisami zawartymi w MSR 2 zapasy wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia nie wyższej od ceny sprzedaży netto. Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia zapasów składają się wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Koszty zakupu zapasów składają się z ceny zakupu, cła, pozostałych podatków, kosztów transportu, załadunku i wyładunku oraz innych kosztów dających się bezpośrednio przyporządkować do pozyskania wyrobów gotowych, materiałów i usług.

- Materiały - Jednostki wchodzące w skład Grupy stosują do wyceny zapasów materiałów cenę nabycia, która z reguły jest równoznaczna z ceną zakupu materiałów. Sporadycznie zdarzają się sytuacje, że Jednostki ponoszą koszty dostawy materiałów, wówczas powiększają one wartość zapasów.
- Wyroby gotowe i produkcja w toku - na koszt wytworzenia zapasów robót w toku i wyrobów gotowych składają się koszty związane bezpośrednio z jednostką produkcji, takie jak robocizna bezpośrednia oraz systematycznie rozłożone, stałe i zmienne pośrednie koszty produkcji, poniesione przy przetwarzaniu materiałów w wyroby gotowe. Dla celów przypisania stałych pośrednich kosztów produkcji do kosztów przetworzenia zapasów przyjmuje się normalną zdolność produkcyjną urządzeń produkcyjnych, rozumianą jako produkcję na średnim poziomie, której uzyskania oczekuje się w czasie kilku okresów, w typowych okolicznościach, z uwzględnieniem utraty zdolności produkcyjnej wynikającej z planowanych remontów.

Stan oraz rozchody materiałów, towarów i wyrobów gotowych są wyceniane przy wykorzystaniu metody FIFO pierwsze przyszło – pierwsze wyszło. W momencie sprzedaży zapasów wartość bilansową tych zapasów ujmuje się jako koszt okresu, w którym ujmowane są odnośne przychody.

21. Odpisy aktualizujące wartość zapasów

Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych składników aktywów obrotowych związane z utratą ich wartości obciążają pozostałe koszty operacyjne. W przypadku ustania przyczyny dokonania odpisu aktualizującego wartość rzeczowych składników obrotowych jest odnoszona na dobro pozostałych przychodów operacyjnych.

Decyzję o konieczności utworzenia odpisów aktualizujących podejmują każdorazowo Zarządy spółek Grupy na podstawie wniosku komórek odpowiedzialnych za prawidłową gospodarkę zapasami.

Na każdy dzień bilansowy służby handlowe, techniczne i produkcyjne Grupy dokonują weryfikacji zalegających zapasów pod kątem ich przydatności. Szczegółnej ocenie podlegają zapasy zalegające powyżej 1 roku oraz w przedziałach starszych. Na dzień bilansowy służby techniczne w porozumieniu ze służbami produkcyjnymi i handlowymi określają sposób wykorzystania powyższych zapasów w prognozowanej bieżącej produkcji i obsłudze serwisowej. Służby techniczne oraz służby handlowe są zobowiązane do monitorowania zapasów zalegających w przedziałach czasowych powyżej 1 roku.

22. Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmowane są w bilansie Grupy w momencie, gdy staje się ona stroną wiążącej umowy. Jako instrument finansowy kwalifikuje się każdą umowę, która skutkuje jednocześnie powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze.

Zgodnie z MSR nr 39, instrumenty finansowe klasyfikuje się z podziałem na:

- aktywa finansowe do terminu wymagalności,

- aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa dostępne do sprzedaży,
- zobowiązania wyceniane wg zamortyzowanego kosztu.

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe wycenia się w wysokości kosztu (ceny) nabycia, czyli według wartości godziwej -uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji włącza się do wartości początkowej wyceny wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych, za wyjątkiem aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

23. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług wycenia się wg zamortyzowanego kosztu. Wycena może odbywać się także w wartości wymagającej zapłaty, jeśli efekt dyskonta nie jest znaczący.

Wartość należności z tytułu dostaw i usług podlega pomniejszeniu o odpisy aktualizujące wartość. Odpis aktualizujący wartość tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że Grupa nie będzie w stanie uzyskać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności. Kwota odpisu stanowi różnicę pomiędzy wartością bilansową i bieżącą wartością oczekiwanych strumieni pieniężnych zdyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Kwotę odpisu aktualizującego wartość ujmuje się w rachunku zysków i strat. Odpisy aktualizujące należności tworzy się w stosunku do należności niezabezpieczonych wg następujących zasad:

- należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub stan upadłości – 100% należności w chwili podjęcia informacji o zaistniałym zdarzeniu,
- należności kwestionowane przez dłużników, z zapłatą których dłużnik zalega dłużej niż 180 dni – 100%,
- pozostałe należności z których zapłatą dłużnik zalega dłużej niż 180 dni, a wg oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika, spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna – 100%.

Dopuszcza się nie tworzenie odpisu na należności przeterminowane powyżej 180 dni, jeżeli ocena sytuacji finansowej dłużnika wskazuje, że nie ma zagrożenia co do zapłaty należności.

Pozostałe należności obejmują należności powstałe m. in. z tytułu:

- sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- finansowych aktywów trwałych,
- wpłaconych kaucji.

24. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazuje się w bilansie w wartości nominalnej. Na środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się środki pieniężne w kasie, na rachunku bankowym oraz inne krótkoterminowe płynne lokaty o terminie zapadalności do trzech miesięcy.

25. Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Obejmują koszty operacyjne dotyczące okresów następujących po okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem pozostałych kosztów operacyjnych, nie podlegających rozliczeniu w czasie.

Do typowych rozliczeń międzyokresowych czynnych kosztów operacyjnych zalicza się w szczególności:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty związane z ponoszonymi z góry opłatami, takimi jak: czynsze, opłaty za wieczyste użytkowanie itp.

Przy rozliczaniu kosztów przyszłych okresów, których czas odpisywania nie jest jednoznacznie ustalony, uwzględnia się zasadę ostrożnej wyceny i nie wydłuża nadmiernie okresu rozliczenia, aby nie spowodować nieuzasadnionego aktywowania kosztów.

26. Kapitały własne

Kapitały własne są tworzone i wykazywane zgodnie z przepisami prawa. Na kapitały własne składają się m.in.:

- Kapitał zakładowy
- Kapitał zapasowy
- Zyski zatrzymane

Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazuje się w wartości nominalnej akcji wyemitowanych zgodnie ze statutem i zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Podstawową zasadą dokonywania jakichkolwiek zmian w kapitale zakładowym jest to, by wszystkie operacje powodujące ustalenie, zwiększenie lub zmniejszenie tego kapitału zostały poprzedzone uzyskaniem wypisu z rejestru sądowego, potwierdzającego rejestrację zmian i aktualnej wysokości kapitału. Podwyższenie kapitału zakładowego może nastąpić w drodze zmiany statutu i w drodze emisji nowych akcji lub podwyższenia wartości nominalnej akcji dotychczasowych, natomiast obniżenie może nastąpić w drodze zmiany statutu, przez zmniejszenie wartości nominalnej akcji, połączenie akcji lub umorzenie części akcji.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzy się z:

- nadwyżek, osiągniętych przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, pozostałych po pokryciu kosztów emisji akcji,
- z dopłat akcjonariuszy,
- w wysokości 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał zapasowy nie osiągnie co najmniej 1/3 kapitału zakładowego,
- z podziału zysku za dany rok obrotowy – ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość.

Zysk zatrzymane

Odzwierciedlają nierozliczony wynik z lat poprzednich pozostający do decyzji Walnego Zgromadzenia, efekty zmian zasad rachunkowości i błędów dotyczących lat poprzednich oraz wynik roku bieżącego.

27. Rezerwy

Rezerwy są to zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne.

Spółki Grupy tworzą rezerwy, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na Spółkach ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy), wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że spełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne,
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Spółki Grupy tworzą rezerwy na zobowiązania według następujących tytułów:

- rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, tworzona w związku z występowaniem dodatnich różnic pomiędzy wartością księgową aktywów i pasywów a ich wartością podatkową,
- rezerwy na świadczenia pracownicze,
- pozostałe rezerwy (np. nagrody jubileuszowe, reklamacje).

Rezerwy na świadczenia pracownicze szacowane są metodami zgodnymi z zalecanymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości nr 19. Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw następuje na dzień, na który okazały się zbędne.

Rezerwy na koszty reklamacji ujmowane są w momencie sprzedaży produktów zgodnie z najlepszym szacunkiem, co do przyszłych kosztów koniecznych do poniesienia przez Grupę w przypadku reklamacji jakościowych.

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się przeliczenia stanu rezerw, polegającego na przemnożeniu wartości wszystkich zleceń w stosunku, do których Spółki Grupy mają obowiązek świadczyć naprawy gwarancyjne przez wskaźnik napraw osiągnięty w tymże roku.

28. Kredyty bankowe

Kredyty i pożyczki wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), natomiast różnice pomiędzy wpływami z transakcji (pomniejszonymi o koszty transakcji) a wartością wykupu wykazuje się w rachunku zysków i strat przez okres trwania umowy pożyczki, metodą efektywnej stopy procentowej.

Kredyty i pożyczki zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych chyba, że Grupa posiada bezwarunkowe prawo do odroczenia spłaty o co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Kredyty krótkoterminowe, dla których termin spłaty przypada w jednej transzy po roku od momentu jego wykorzystania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

29. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, ujmowane i wykazywane są wg kwot pierwotnie zafakturowanych. W przypadku gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość zobowiązań jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne ceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie zobowiązań w związku z upływem czasu ujmowane jest jako koszt finansowy.

30. Instrumenty pochodne

W związku z prowadzoną działalnością Spółki Grupy są narażone na ryzyka finansowe związane ze zmianami kursów walutowych oraz stóp procentowych. Spółki zawierają transakcje terminowe typu forward celem zmniejszenia ryzyka kursowego. Jednostki na dzień bilansowy wyceniają kontrakty handlowe (forward) wg kursu oferowanego przez bank. Zysk z wyceny (kurs na dzień wyceny > kurs z umowy – zakup, kurs na dzień wyceny < kurs z umowy – sprzedaż) odnoszony jest w bilansie na konto pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe a w rachunku zysków i strat na przychody finansowe. Strata z wyceny (sytuacja odwrotna) w bilansie prezentowana jest jako zobowiązanie finansowe w rachunku zysków i strat jako koszty finansowe.

31. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

Istnieją trzy rodzaje powiązań zabezpieczających:

- a) zabezpieczenie wartości godziwej,
- b) zabezpieczenie przepływów pieniężnych,
- c) zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Grupa dokonuje jedynie zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Przy rozpoczęciu powiązania zabezpieczającego dokumentuje się relację między instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną, cele zarządzania ryzykiem, a także strategię realizacji różnych transakcji zabezpieczających. Ponadto Grupa dokumentuje efektywność, z jaką zastosowany instrument zabezpieczający kompensuje zmiany przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, zarówno w chwili zaistnienia powiązania, jak i na bieżąco w późniejszych okresach.

Efektywna część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest odraczana w kapitale własnym. Zysk lub strata związane z częścią nieefektywną ujmuje się niezwłocznie w wyniku finansowym.

Kwoty odroczone w kapitał własnym są przywracane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym ujmuje się zabezpieczaną pozycję, w tej samej pozycji rachunku zysków i strat, w której ujęto zabezpieczaną pozycję. Jeśli jednak prognozowana zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązania, zyski i straty odroczone uprzednio w kapitale własnym uwzględnia się w początkowej wycenie kosztów danego składnika aktywów lub zobowiązań. Spółka zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygaśnie, zostaje sprzedany, zakończony lub zrealizowany lub nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń. W takiej sytuacji skumulowane zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego ujęte w kapitałach pozostają w nich do momentu, gdy transakcja zabezpieczana zostanie zrealizowana. Jeżeli transakcja zabezpieczana nie będzie realizowana, skumulowany wynik netto ujęty w kapitałach przenoszony jest do rachunku zysków i strat.

32. Zysk przypadający na jedną akcję

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w rachunku zysków i strat prezentuje podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję: dla wszystkich rodzajów akcji zwykłych, w sposób równie widoczny, w odniesieniu do wszystkich prezentowanych okresów. Rozwodnienie stanowi zmniejszenie zysku przypadającego na jedną akcję na podstawie założenia, że dojdzie do konwersji instrumentów zamiennych na akcje, realizacji opcji lub warrantów albo do emisji akcji zwykłych w następstwie spełnienia określonych warunków.

Wyliczenie wskaźnika podstawowego zysku na jedną akcję:

$$\text{Zysk na jedną akcję} = \frac{\text{Zysk pomniejszony o wszelkie koszty i obciążenia z tytułu podatku}}{\text{Średnia ważona liczba akcji występująca w ciągu danego okresu}}$$

W jednostce dominującej nie występują okoliczności, które powodowałyby efekt rozwodnienia zysku.

33. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment operacyjny jest częścią składową Spółek Grupy, która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi tej samej jednostki) oraz której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w jednostce oraz

wykorzystujący te wyniki przy podejmowaniu decyzji o zasobach alokowanych do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu a także w przypadku której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

34. Prezentacja sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Grupa wykazuje przepływy pieniężne z działalności operacyjnej posługując się metodą pośrednią, za pomocą której zysk / stratę brutto koryguje się o skutki transakcji, mających bezgotówkowy charakter, o czynne i biernie rozliczenia międzyokresowe dotyczące przeszłych lub przyszłych wpływów lub płatności środków pieniężnych dotyczących działalności operacyjnej oraz o pozycje przychodowe i kosztowe związane z przepływami pieniężnymi z działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Działalność inwestycyjna polega m.in. na nabywaniu i sprzedaży inwestycji krótkoterminowych nie zaliczonych do ekwiwalentów środków pieniężnych. Ponadto pożyczki udzielane stronom trzecim (inne niż pożyczki udzielane przez instytucje finansowe) stanowią rodzaj przepływów pieniężnych wynikających z działalności inwestycyjnej, stąd pożyczki udzielane przez Spółki Grupy podmiotom spoza niej są klasyfikowane wraz ze spłatą i odsetkami w rachunku przepływów pieniężnych jako działalność inwestycyjna.

Działalność finansowa zgodnie z MSR 7 jest działalnością, w wyniku której zmianie ulega wysokość i struktura wniesionego kapitału własnego oraz zadłużenia jednostki gospodarczej. Wśród przepływów pieniężnych powstających w wyniku działalności finansowej są wpływy z pożyczek hipotecznych oraz innych krótkoterminowych i długoterminowych pożyczek, stąd pożyczki zaciągnięte wraz z ich spłatą i odsetkami wykazuje się w rachunku przepływów pieniężnych w działalności finansowej.

W bilansie pożyczki udzielone Grupa prezentuje w aktywach jako pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe, natomiast pożyczki zaciągnięte w pasywach – krótkoterminowe zobowiązania – kredyty i pożyczki.

35. Ważne oszacowania i osądy

Spółki Grupy dokonują szacunków, osądów i przyjmują założenia dotyczące przyszłości. Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne, plany na przyszłość oraz inne istotne czynniki. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych szacunków. Szacunki i leżące u ich podstaw założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wielkości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych.

Szacunki i osądy zostały dokonane w następujących obszarach:

- okres użytkowania aktywów trwałych – spółki dokonują weryfikacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych pod kątem utraty wartości. Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych uwzględniane są następujące czynniki:
  - 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
  - 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
  - 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
  - 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
  - 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania.
- W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono w Grupie przypadków konieczności zmiany okresu użytkowania aktywów trwałych.
- W przypadku wystąpienia przesłanek utraty wartości utworzone zostały odpisy aktualizujące, które zostały przedstawione w nocie 14.
- podatek odroczonego – szczegóły omówiono w nocie 25. Grupa nie utworzyła aktywu z tytułu odroczonego podatku dochodowego od ujemnych różnic przejściowych dotyczących wytworzonych we własnym zakresie znaków towarowych, z uwagi na fakt, iż nie sporządza prognoz finansowych obejmujących okres w którym planuje się realizację tego aktywu.
- rezerwy na świadczenia pracownicze oraz inne rezerwy – szczegóły zostały omówione w notach 31 i 32.

36. Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych

Podmiot powiązany jest osobą lub jednostką związaną z Grupą Kapitałową.

Osoba lub bliski członek rodziny tej osoby jest związany ze Grupą, jeżeli spełnione są warunki określone w MSR 24.

Jeśli w okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa przeprowadzała transakcje z podmiotami powiązanymi, ujawnia ona informacje dotyczące istoty związku z podmiotem powiązanym oraz wszelkie informacje dotyczące tych transakcji i nierozliczonych sald należności, w tym zobowiązań, niezbędnych użytkownikom do zrozumienia potencjalnego wpływu tego związku na sprawozdanie finansowe.

Jednostkami powiązanymi w stosunku do Grupy są spółki powiązane bezpośrednio i pośrednio przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla to jest spółkę TDJ S.A. Transakcje z jednostkami powiązanymi zostały ujawnione w notcie 37.

3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

Przychody ze sprzedaży Grupy prezentują się następująco:

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Działalność kontynuowana		
Przychody ze sprzedaży produktów	344 030	282 561
Przychody ze świadczenia usług	5 301	3 992
Pozostałe przychody ze sprzedaży	1 555	1 475
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	9 806	10 817
Razem przychody z działalności kontynuowanej	360 692	298 845
Działalność zaniechana		
Przychody ze sprzedaży produktów	2 508	0
Przychody ze sprzedaży materiałów	1 460	0
Razem przychody z działalności zaniechanej	3 968	0
Ogółem przychody	364 660	298 845

4. SEGMENTY OPERACYJNE

Zgodnie z wymogami MSSF 8, Grupa identyfikuje segmenty operacyjne w oparciu o wewnętrzne raporty dotyczące tych elementów, które są regularnie weryfikowane przez osoby decydujące o przydzielaniu zasobów do danego segmentu i oceniające jego wyniki finansowe. Organizacja i zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i świadczonych usług:

- Odlewy (Odlewnia Żeliwa „Śrem” SA i Pioma-Odlewnia Sp. z o.o.)
- Odkuwki (Kuźnia „Glinik” Sp. z o.o.)
- Pozostała działalność

	Przychody		Zysk w segmencie	
	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Działalność kontynuowana				
Odlewy	265 204	209 769	49 937	49 979
Odkuwki	77 957	69 097	15 063	13 608
Pozostała działalność	17 531	19 979	3 696	1 088
Razem	360 692	298 845	68 696	64 675
Koszty sprzedaży i zarządu			(49 528)	(34 872)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne			(9 237)	(4 444)
Przychody i koszty finansowe			(1 680)	(1 676)
Zysk przed opodatkowaniem			8 251	23 683
Podatek dochodowy			(2 036)	(3 083)
Zysk netto z działalności kontynuowanej			6 215	20 600
Działalność zaniechana				
Zysk z działalności zaniechanej			655	0
Zysk netto			6 870	20 600

Grupa nie przypisuje aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów.

Do segmentów nie przypisuje również pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, przychodów i kosztów finansowych oraz podatku dochodowego. Przychody segmentów w całości zostały uzyskane od zewnętrznych klientów.

W segmencie Odkuwki odnotowano 1 klienta którego obroty przekraczały 10% przychodów segmentu.

W segmencie „Pozostała działalność” obroty z 1 klientem przekraczały 10% przychodów segmentu.

Grupa prowadzi działalność na terenie Polski, Unii Europejskiej i państw pozostałych. Działalność produkcyjna wszystkich segmentów branżowych prowadzona jest na terenie Polski.

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje dotyczące rynków zbytu działalności kontynuowanej Grupy.

Działalność kontynuowana	Za okres	Za okres
	01.01.2017 do 31.12.2017	01.01.2016 do 31.12.2016
Polska	170 577	130 990
Unia Europejska	179 642	152 676
Pozostałe kraje europejskie	9 207	13 049
Pozostałe kraje	1 266	2 130
Razem	360 692	298 845
Kraj	170 577	130 990
Zagranica	190 115	167 855

5. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Koszty według rodzaju:		
Amortyzacja	(19 580)	(16 924)
- amortyzacja wartości niematerialnych	(1 002)	(912)
- amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(18 578)	(16 012)
Zużycie materiałów i energii	(180 473)	(137 926)
Usługi obce	(45 963)	(37 047)
Podatki i opłaty	(5 094)	(4 661)
Wynagrodzenia	(65 005)	(49 397)
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	(18 338)	(14 453)
Pozostałe koszty rodzajowe	(4 464)	(3 367)
Koszty według rodzaju, razem	(338 917)	(263 775)
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	2 628	3 077
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	3 588	1 950
Koszty sprzedaży	10 512	5 208
Koszty ogólnego zarządu	39 016	29 664
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	(283 173)	(223 876)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(8 823)	(10 294)
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(291 996)	(234 170)

6. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE**Pozostałe przychody operacyjne**

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	395	0
Rozwiązane rezerwy:		
- na reklamacje	77	74
- na zobowiązania	167	0
- na świadczenia pracownicze	265	235
- pozostałe	626	225
Rozwiązane odpisy aktualizujące:		
- rozwiązanie odpisu aktualizującego zapasy	523	284
- rozwiązanie odpisy aktualizujące należności	92	179
- rozwiązanie odpisy aktualizujące aktywa trwałe	0	0
Odzyski z demontażu aktywów trwałych	402	169
Złomowanie	286	129
Odszkodowania	311	81
Przychody ze sprzedaży certyfikatów energetycznych	293	268
Umorzona pożyczka z NFOŚiGW	540	0
Nadwyżki inwentaryzacyjne	151	148
Inne	207	142
Pozostałe przychody operacyjne, razem	4 335	1 934

Pozostałe koszty operacyjne

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Straty na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	0	(2 217)
Utworzone odpisy aktualizujące:		
- zapasy	(2 556)	(824)
- należności handlowe	(1 645)	(1 015)
Utworzone rezerwy:		
- na świadczenia pracownicze	(10)	(178)
- na reklamacje	(1 212)	(328)
- pozostałe	(693)	(276)
Poniesione koszty reklamacji	(885)	(577)
Koszty likwidacji środków trwałych	(3 031)	(151)
Kary, grzywny, odszkodowania	(354)	(19)
Należności umorzone	(63)	0
Złomowanie	(1 031)	(30)
Darowizny	(205)	(365)
Niedobory inwentaryzacyjne	(1 366)	(216)
Odprawy dla zwalnianych pracowników	(5)	0
Pozostałe	(516)	(182)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(13 572)	(6 378)

7. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE**Przychody finansowe**

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Przychody z tytułu odsetek	179	75
Dodatnie różnice kursowe	0	852
Rozliczanie instrumentów finansowych	5 723	0
Wycena instrumentów finansowych	518	168
Pozostałe przychody finansowe	7	0
Przychody finansowe razem	6 427	1 095

Koszty finansowe

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Odsetki od kredytów	(1 050)	(903)
Odsetki od obligacji	(1 566)	(690)
Odsetki budżetowe	(4 472)	0
Pozostałe odsetki	(130)	0
Koszt nabycia jednostek zależnych	(21)	0
Ujemne różnice kursowe	(632)	0
Utworzone rezerwy na zobowiązania odsetkowe	(113)	0
Prowizje od kredytów i wyemitowanych instrumentów finansowych	(102)	(63)
Rozliczanie instrumentów finansowych	0	(1 097)
Pozostałe koszty finansowe	(21)	(18)
Koszty finansowe razem	(8 107)	(2 771)

W roku 2017 roku Naczelnik Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie przeprowadził w PGO Spółka Akcyjna SKA kontrolę w zakresie podatku od towarów i usług za listopad 2014 roku. Przedmiotem kontroli była między innymi zrealizowana w listopadzie 2014 r. transakcja wniesienia wkładów niepieniężnych w zamian za nowoemitowane przez Spółkę akcje.

Zgodnie z doręczonym Spółce przez Organ wynikiem kontroli, w opinii Organu podstawa opodatkowania VAT z tytułu aportu została błędnie ustalona. W konsekwencji, w opinii Organu Spółka zadeklarowała błędną wysokość podatku naliczonego w deklaracji VAT-7 za listopad 2014 roku.

Po zapoznaniu się z wynikiem kontroli, działając na podstawie art. 82 ust. 3 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej, Spółka złożyła w dniu 18 października 2017 r. korektę deklaracji VAT za miesiąc listopad 2014 roku obejmującą zmniejszenie podatku naliczonego, przy czym z uwagi na fundamentalną cechę konstrukcyjną podatku od towarów i usług, jaką jest zasada neutralności, kwota zmniejszenia podatku naliczonego pozostała bez wpływu na wysokość obciążeń podatkowych Spółki, ponieważ Spółką wnoszącym wkład niepieniężny przysługiwało prawo do korekty podatku należnego. Po otrzymaniu jego zwrotu, Spółki wnoszące aport - zgodnie z zawartym porozumieniem – dokonały w lutym 2018 roku jego zwrotu PGO Spółka Akcyjna SKA.

Skutkiem zmniejszenia podatku naliczonego względem wartości wykazanej w pierwotnie złożonej deklaracji VAT za listopad 2014 roku było powstanie obowiązku zapłaty odsetek z tytułu zaległości podatkowych w wysokości 4.472 tys. zł za okres od 29 grudnia 2014 roku do dnia dokonania korekty deklaracji podatkowej.

Złożona przez PGO Spółka Akcyjna SKA korekta jest zgodna ze stanowiskiem wyrażonym przez Naczelnika UCS i została złożona w trosce o prawidłowość obliczania podatków przez Spółkę, a jednocześnie prowadzone są analizy prawne związane z rozliczeniem VAT za listopad 2014 roku i właściwą wykładnią przepisów ustawy o VAT w tym zakresie, celem określenia ostatecznego stanowiska Spółki co do prawidłowego rozliczenia tego podatku.

8. PODATEK DOCHODOWY**Obciążenie podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z działalności kontynuowanej**

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Bieżący podatek dochodowy	(1 850)	(3 435)
Odroczony podatek dochodowy	(247)	357
Razem	(2 097)	(3 078)
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(2 036)	(3 083)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych całkowitych dochodów	(61)	5

Efektywna stawka podatkowa z działalności kontynuowanej

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	8 251	23 683
Podatek wg obowiązującej stawki podatkowej	(1 568)	(4 500)
Podatek wynikający z przychodów nie będących podstawą opodatkowania:		
- Rozwiązanie niepodatkowych rezerw i odpisów aktualizujących	0	153
- Pozostałe	0	37
Przychody włączone do podstawy opodatkowania	(138)	(34)
Podatek wynikający z kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodu:		
- Utworzenie niepodatkowych rezerw i odpisów aktualizujących	(180)	(122)
- PFRON	(117)	(78)
- niedobory, straty w aktywach, kary i odszkodowania	(88)	(200)
- odsetki budżetowe	(850)	0
- nierozliczone straty podatkowe spółki przejętej	(138)	0
- pozostałe	(228)	(245)
Podatek wynikający z kosztów z lat poprzednich	1 271	1 271
Aktywo na podatek w związku z uprawdopodobnieniem jego realizacji w latach przyszłych	0	635
Razem obciążenie podatkowe z działalności kontynuowanej	(2 036)	(3 083)
Efektywna stawka podatkowa	24,7%	13,0%

Podatkowa Grupa Kapitałowa

PGO SA wraz z podmiotami zależnymi: Piomą-Odlewnia Spółka z o.o. oraz Kuźnią Glinik Spółka z o.o. do dnia 31.12.2017 roku tworzyła podatkową grupę kapitałową. Umowa została zawarta na okres od 01.07.2015 do 31.12.2017 r. Podatkowa Grupa Kapitałowa uległa rozwiązaniu po upływie terminu na jaki została utworzona.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia

operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znośzących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Mając na uwadze powyższe i w świetle posiadanej dokumentacji, Spółka nie widzi uzasadnionych podstaw do zakwestionowania transakcji ujętych w sprawozdaniu finansowym.

9. DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA

W roku 2017 Grupa zakwalifikowała do działalności zaniechanej wyniki likwidowanego oddziału w Tarnowskich Górach. Wynik działalności zaniechanej uwzględniony w rachunku zysków i strat roku bieżącego obejmuje przychody ze sprzedaży odlewów oraz koszty ich uzyskania, oraz koszty likwidacji oddziału. Oddział ten wchodził w skład nabytej w styczniu 2017 roku spółki Kopex Foundry Spółka z o.o. w związku z tym Grupa nie prezentuje wyników na działalności zaniechanej w okresie porównawczym.

Rachunek zysków i strat

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Działalność zaniechana		
Przychody ze sprzedaży	3 968	0
Koszt własny sprzedaży	(4 387)	0
Zysk brutto na sprzedaży	(419)	0
Koszty sprzedaży	(109)	0
Koszty zarządu	(1 881)	0
Pozostałe przychody operacyjne	7 797	0
Pozostałe koszty operacyjne	(4 579)	0
Zysk z działalności operacyjnej	809	0
Zysk przed opodatkowaniem	809	0
Podatek dochodowy	(154)	0
Zysk netto z działalności zaniechanej	655	0

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk netto	655	0
Inne całkowite dochody:	0	0
Całkowite dochody z działalności zaniechanej ogółem	655	0

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	809	0
Amortyzacja dotycząca działalności zaniechanej	851	0
Podatek dochodowy od działalności zaniechanej	(154)	0
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 506	0
Przepływy pieniężne netto, razem	1 506	0
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	1 506	0
Środki pieniężne na początek okresu	0	0
Środki pieniężne na koniec okresu	1 506	0

	Za okres		Za okres	
	01.01.2017	31.12.2017	01.01.2017	31.12.2017
Koszty wg rodzaju:				
Amortyzacja		(851)		0
- amortyzacja wartości niematerialnych		0		0
- amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych		(851)		0
Zużycie materiałów i energii		(1 016)		0
Usługi obce		(759)		0
Podatki i opłaty		(273)		0
Wynagrodzenia		(805)		0
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		(149)		0
Pozostałe koszty rodzajowe		(15)		0
Koszty według rodzaju, razem		(3 868)		0
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych		(2 509)		0
Koszty sprzedaży		109		0
Koszty ogólnego zarządu		1 881		0
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów		(4 387)		0

10. KOSZTY ZATRUDNIENIA

Przeciętne zatrudnienie w Grupie:

	Za okres		Za okres	
	01.01.2017 - 31.12.2017		01.01.2016 - 31.12.2016	
Pracownicy umysłowi	375		283	
Pracownicy fizyczni	790		703	
Pracownicy na urloпах wychowawczych	0		1	
Razem	1 165		987	

Koszty zatrudnienia:

	Za okres		Za okres	
	01.01.2017 - 31.12.2017		01.01.2016 - 31.12.2016	
Wynagrodzenia	(65 810)		(49 397)	
Składki na ubezpieczenie społeczne	(13 132)		(9 726)	
Inne świadczenia pracownicze	(5 355)		(4 727)	
Razem koszty zatrudnienia	(84 297)		(63 850)	

11. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

	Za okres		Za okres	
	01.01.2017 - 31.12.2017		01.01.2016 - 31.12.2016	
Zysk netto danego roku dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję	6 870		20 600	
Średnia ważona liczba akcji dla potrzeb wyliczenia wartości zysku na jedną akcję	96 300 000		96 300 000	
Zysk na jedną akcję zwykłą w złotych	0,07		0,21	

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku, który przypada na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej, przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu. W Grupie nie występują okoliczności, które powodowałyby efekt rozwodnienia zysku.

12. DYWIDENDY

27.06.2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło Uchwałę nr 8 o podziale zysku za rok 2016, która przewidywała wypłatę dywidendy w łącznej kwocie 35.631 tys. zł tj. 0,37 zł na jedną akcję. Do wypłaty dywidendy uprawnionych jest 96.300.000 akcji zwykłych na okaziciela serii A i B. Do dywidendy uprawnieni byli akcjonariusze, będący posiadaczami akcji w dniu 03 lipca 2017 r. Dywidenda została wypłacona w dniu 10.07.2017 roku.

13. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

Wartości niematerialne	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Wartość brutto	33 045	26 182
Umorzenie	(11 429)	(9 392)
Odpisy aktualizujące	(4 119)	0
Wartości niematerialne	17 497	16 790

Zmian stanu wartości niematerialnych w okresie 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017

	Prace rozwojowe	Wartość firmy	Licencje	Razem
Wartość brutto				
Stan na początek okresu	0	9 215	16 967	26 182
Nabycie	1 510	0	36	1 546
Włączenie do konsolidacji	756	4 119	443	5 318
Likwidacje	0	0	(1)	(1)
Stan na koniec okresu	2 266	13 334	17 445	33 045
Umorzenie i utrata wartości				
Stan na początek okresu	0	0	(9 392)	(9 392)
Amortyzacja	(76)	0	(926)	(1 002)
Włączenie do konsolidacji	(605)	0	(431)	(1 036)
Likwidacje	0	0	1	1
Stan na koniec okresu	(681)	0	(10 748)	(11 429)
Utrata wartości				
Stan na początek okresu	0	0	0	0
Włączenie do konsolidacji	0	(4 119)	0	(4 119)
Zmniejszenie odpisów	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	0	(4 119)	0	(4 119)
Wartość netto	1 585	9 215	6 697	17 497

Zmian stanu wartości niematerialnych w okresie 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016

	Prace rozwojowe	Wartość firmy	Licencje	Razem
Wartość brutto				
Stan na początek okresu	0	9 215	16 895	26 110
Nabycie	0	0	96	96
Likwidacje	0	0	(24)	(24)
Stan na koniec okresu	0	9 215	16 967	26 182
Umorzenie i utrata wartości				
Stan na początek okresu	0	0	(8 501)	(8 501)
Likwidacje	0	0	21	21
Amortyzacja	0	0	(912)	(912)
Stan na koniec okresu	0	0	(9 392)	(9 392)
Wartość netto	0	9 215	7 575	16 790

Najistotniejszą pozycją wartości niematerialnych – za wyjątkiem wartości firmy omówionej w notce 14 – są nabyte w roku 2014 wszelkie autorskie prawa majątkowe do utworu stanowiącego znak towarowy „FUGO ODLEW” za łączną kwotę 6.773 tys. zł. Ich wartość netto na dzień 31.12.2017 wyniosła 5.040 tys. zł, odpowiednio na dzień 31.12.2016 r. 5.602 tys. zł. Okres amortyzacji wynosi 12 lat.

Amortyzacja wartości niematerialnych została ujęta w koszt własny sprzedaży.

14. WARTOŚĆ FIRMY

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Kuźnia Glinik Sp. z o.o.	9 040	9 040
PGO Spółka Akcyjna S.K.A.	26	26
PGO Spółka Akcyjna ESTATE S.K.A.	149	149
Wartość firmy, razem	9 215	9 215

Na dzień 31 grudnia 2017 roku przeprowadzono testy na utratę wartości firmy Kuźni „Glinik” Sp. z o.o., PGO Spółka Akcyjna S.K.A. oraz PGO Spółka Akcyjna ESTATE S.K.A. w wyniku których nie zidentyfikowano konieczności utworzenia odpisu z tytułu utraty wartości. Wartość firmy dla celów testów na utratę wartości firmy Kuźnia Glinik Sp. z o.o. została alokowana do segmentu operacyjnego „Odkuwki”. Natomiast wartość firmy spółek PGO Spółka Akcyjna S.K.A. oraz PGO Spółka Akcyjna ESTATE S.K.A. do segmentu „Pozostała działalność”. Wartość odzyskiwalna ośrodka, do którego alokowano wartość firmy odpowiada jego wartości użytkowej, którą ustalono metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Przy ustalaniu wartości użytkowej ośrodka oparto się na pięcioletnich prognozach finansowych wynikających w przyjętej, zatwierdzonej i realizowanej Strategii PGO na lata 2017-2020. W prognozach przyjęto bezpieczne założenia co do prognoz rynkowych w zakresie kształtowania się przychodów ze sprzedaży oraz rentowności. W kalkulacji przyjęto stopę WACC na poziomie 10%. Założono kontynuację działalności po okresie prognozy, a dla określenia wartości rezydualnej zastosowano wzór na rentę wieczystą (przyjęto stopę wzrostu na poziomie zero).

Wyniki przeprowadzonych testów wykazały następujące rezultaty:

CGU (wartość firmy)	Wartość księgowa	Wartość odzyskiwalna	Utrata wartości
Kuźni „Glinik” Sp. z o.o.	9 040	114 344	brak
PGO Spółka Akcyjna S.K.A.	26	20 964	brak
PGO Spółka Akcyjna ESTATE S.K.A.	149	24 458	brak
Razem	9 215	159 766	

Poniżej przedstawiono zestawienie wpływu zmiany wybranych czynników na łączną wartość użytkową ośrodków generujących przepływy pieniężne:

	Wartość wyjściowa	Zmiana	
		-1 p.p.	+1 p.p.
wpływ zmiany stopy dyskontowej	159 766	16 413	(13 538)
wpływ zmiany zysku netto	159 766	(1 675)	1 675

Gdyby do testy przyjęto stopę WACC na poziomie 80% wartość odzyskiwalna CGU Kuźnia Glinik Sp. z o.o., byłaby bliska wartości księgowej, w przypadku testy pozostałych CGU, stopa WACC musiałaby sięgnąć kilkuset procent.

15. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Wartość brutto	358 574	330 906
Umorzenie	(130 310)	(107 066)
Odpisy aktualizujące	(8 028)	(350)
Wartość netto	220 236	223 490
Środki trwałe w budowie	2 824	1 521
Rzeczowe aktywa trwałe	223 060	225 011

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Własne:		
-użytkowane	219 580	223 217
- w budowie	2 824	1 521
Używane na podstawie umowy leasingu, dzierżawy	656	273
Razem	223 060	225 011

Zmiana stanu środków trwałych w okresie 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017

	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
Wartość brutto						
Stan na początek okresu	16 310	118 780	180 171	3 990	11 655	330 906
Zakupy	0	800	3 721	1 816	141	6 478
Wytworzenie w ramach własnej produkcji	0	56	0	0	0	56
Włączenie do konsolidacji	1 144	16 168	26 170	600	1 273	45 355
Inne	0	0	0	147	0	147
Sprzedaż	0	0	(5 196)	(439)	(35)	(5 670)
Likwidacje	0	(995)	(13 402)	(571)	(112)	(15 080)
Przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(604)	(3 013)	0	0	0	(3 617)
Inne	0	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	16 850	131 796	191 464	5 543	12 922	358 575
Umorzenie						
Stan na początek okresu	0	(27 854)	(72 427)	(1 954)	(4 831)	(107 066)
Amortyzacja	(10)	(3 634)	(13 989)	(834)	(962)	(19 429)
Włączenie do konsolidacji	(418)	(3 130)	(11 676)	(383)	(951)	(16 558)
Likwidacje	0	783	9 419	510	99	10 811
Sprzedaż	0	0	1 253	278	24	1 555
Przekwalifikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	19	359	0	0	0	378
Stan na koniec okresu	(409)	(33 476)	(87 420)	(2 383)	(6 621)	(130 309)
Utrata wartości						
Stan na początek okresu		0	(284)	(66)	0	(350)
Włączenie do konsolidacji	(631)	(3 597)	(4 966)	(61)	(144)	(9 399)
Zmniejszenie odpisów	184	417	1 030	49	39	1 719
Stan na koniec okresu	(447)	(3 180)	(4 220)	(78)	(105)	(8 030)
Wartość netto	15 994	95 140	99 824	3 082	6 196	220 236

Zmiana stanu środków trwałych w okresie 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016

	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
Wartość brutto						
Stan na początek okresu	16 685	116 378	151 637	3 075	6 319	294 094
Zakupy	0	2 625	33 893	1 319	4 537	42 374
Wytworzenie w ramach własnej produkcji	0	106	9	0	813	928
Inne	0	0	0	145	0	145
Sprzedaż	(375)	(316)	(3 946)	(465)	0	(5 102)
Likwidacje	0	(13)	(1 422)	(84)	(14)	(1 533)
Stan na koniec okresu	16 310	118 780	180 171	3 990	11 655	330 906
Umorzenie						
Stan na początek okresu	0	(24 982)	(62 970)	(1 925)	(4 012)	(93 889)
Amortyzacja	0	(2 951)	(11 848)	(381)	(832)	(16 012)
Likwidacje	0	8	1 100	68	13	1 189
Sprzedaż	0	71	1 291	284	0	1 646
Stan na koniec okresu	0	(27 854)	(72 427)	(1 954)	(4 831)	(107 066)
Utrata wartości						
Stan na początek okresu	0	0	(284)	(66)	0	(350)
Utworzenie odpisów	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenie odpisów	0	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	0	0	(284)	(66)	0	(350)
Wartość netto	16 310	90 926	107 460	1 970	6 824	223 490

W roku 2017 odwrócono odpisy aktualizacyjne na kwotę 1.719 tys. zł. Miało to związek ze sprzedażą lub likwidacją środków trwałych w oddziale w Tarnowskich Górach.

W roku 2016 nie odnotowano zmian jeśli chodzi o utratę wartości środków trwałych.

Koszt wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych na własne potrzeby

W roku 2017 Grupa poniosła nakłady na wytworzenie rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 56 tys. zł, odpowiednio w roku 2016 kwotę 928 tys. zł.

Poniesione w ostatnim roku i planowane na następny rok nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne

Rodzaj nakładów	Wartość nakładów poniesionych w 2017 r.
Budynki i budowle	800
Urządzenia techniczne i maszyny	3 721
Środki transportu	1 816
Inne środki trwałe	141
Wartości niematerialne	1 546
Razem	8 024

Przewidywana wartość nakładów w roku 2018

Rodzaj nakładów	Wartość nakładów planowanych na rok 2018
Budynki i budowle	3 599
Urządzenia techniczne i maszyny	13 857
Środki transportu	766
Inne środki trwałe	2 745
Projekty badawczo-rozwojowe	38 723
Razem	59 690

Dodatkowe ujawnienia

Grupa nie posiada tymczasowo niewykorzystanych środków trwałych.

Wartość bilansowa brutto całkowicie umorzonych środków trwałych, które nadal znajdują się w użyciu na dzień 31.12.2017 wynosi 21.304 tys. zł (11.369 tys. zł na dzień 31.12.2016 r), a wartość bilansowa brutto całkowicie umorzonych wartości niematerialnych wynosiła odpowiednio 9.085 tys. zł i 7.275 tys. zł. Wartość bilansowa środków trwałych wycofanych z użycia i nie sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF wynosi na dzień 31.12.2017 r. 298 tys. zł. (na dzień 31.12.2016 wynosiła 0 zł).

Na dzień 31.12.2017 zobowiązania Grupy z tytułu podpisanych umów na zakup rzeczowych aktywów trwałych, których realizacja i płatność jest planowana w następnym okresie sprawozdawczym, wynosiły 1.091 tys. zł (870 tys. zł. na dzień 31.12.2016).

16. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

Grupa posiada w Śremie, ul. Staszica 1 przeklasyfikowane do kategorii nieruchomości inwestycyjnych środki trwałe nie wykorzystywane obecnie przy produkcji, które są traktowane jako źródło przychodów z czynszów lub są utrzymywane ze względu na spodziewany przyrost ich wartości.

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych w kwocie 492 tys. zł została ustalona przez rzeczoznawcę majątkowego na potrzeby transakcji w roku 2016. Wartość godziwa pozostałych nieruchomości inwestycyjnych w kwocie 675 tys. zł została ustalona przez rzeczoznawcę majątkowego na potrzeby wniesienia wkładu niepieniężnego w sierpniu 2015 roku. Weryfikacji wyceny nieruchomości inwestycyjnych, przeprowadzonej zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Wyceny, dokonano poprzez odniesienie do rynkowych cen transakcyjnych dotyczących podobnych nieruchomości.

Zdaniem Zarządu jednostki dominującej od czasu przeprowadzenia powyższych wycen nie nastąpiły zdarzenia mogące powodować zmiany wartości godziwej.

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych ogółem	1 167	1 167
w tym:		
Prawo użytkowania wieczystego gruntów	1 139	1 139
Budowle	28	28

Zmiana stanu wartości nieruchomości inwestycyjnych w okresie 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku nie nastąpiły zmiany w stanie nieruchomości inwestycyjnych.

Zmiana stanu wartości nieruchomości inwestycyjnych w okresie 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Razem
Stan na początek okresu	1 408	132	1 540
Zakup	492	0	492
Sprzedaż	(761)	(104)	(865)
Stan na koniec okresu	1 139	28	1 167

W roku 2016 dokonano zamiany z Gminą Śrem części gruntów. W wyniku transakcji Grupa zbyła grunty oraz posadowione na nich budowle o wartości 865 tys. zł, jednocześnie nabyła grunty o wartości 492 tys. zł.

Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych w roku 2017 wyniosły 249 tys. zł (w 2016 roku =48 tys. zł). Grupa w roku 2017 ani w roku 2016 nie osiągnęła przychodów z czynszów.

Szczegóły o nieruchomości inwestycyjnych oraz informacje na temat hierarchii wartości godziwych przedstawiają się następująco:

Stan na dzień 31 grudnia 2017

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Nieruchomość w Śremie, ul. Staszica 1	0	0	1 167	1 167

Stan na dzień 31 grudnia 2016

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Nieruchomość w Śremie, ul. Staszica 1	0	0	1 167	1 167

W trakcie roku bieżącego obrotowego ani w trakcie roku poprzedniego nie wystąpiły przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych pomiędzy poziomami.

17. JEDNOSTKI ZALEŻNE

Nazwa jednostki	Siedziba	Charakter powiązania	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
Pioma-Odlewnia Sp. z o.o.	Piotrków Trybunalski	Jednostka zależna powiązana bezpośrednio	100%	100%
Kuźnia Glinik Sp. z o.o.	Gorlice	Jednostka zależna powiązana bezpośrednio	100%	100%
Odlewnia Żeliwa Śrem SA	Śrem	Jednostka zależna powiązana bezpośrednio	100%	100%
PGO Spółka Akcyjna S.K.A.	Katowice	Jednostka zależna powiązana pośrednio	100%	100%
PGO Spółka Akcyjna Estate S.K.A.	Katowice	Jednostka zależna powiązana pośrednio	100%	100%
PGO Services Sp. z o.o.	Katowice	Jednostka zależna powiązana bezpośrednio	100%	100%

W dniu 26.01.2017 r. jednostka dominująca podpisała z Kopex S.A. "Umowę sprzedaży udziałów" na podstawie której nabyła od Kopex S.A. 22.050 udziałów w spółce Kopex Foundry Sp. z o.o. za łączną cenę 7.000.000 zł. Nabyte udziały stanowiły 100% kapitału zakładowego spółki Kopex Foundry Sp. z o.o. i dawały prawo do 22.050 głosów na zgromadzeniu wspólników co stanowi 100% wszystkich głosów.

W dniu 31.05.2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o połączeniu spółki Kopex Foundry Sp. z o.o. ze spółką Pioma-Odlewnia Sp. z o.o. Połączenie nastąpiło poprzez przejęcie majątku spółki Kopex Foundry Sp. z o.o. przez Piomę-Odlewnię Sp. z o.o. Dalszą działalność zakład produkcyjny byłej spółki Kopex Foundry Sp. z o.o. prowadzi jako oddział spółki Pioma-Odlewnia Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

W dniu 12 czerwca 2017 r. została zawiązana Spółka PGO Services Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach z kapitałem zakładowym w wysokości 100.000 zł dzielącym się na 2.000 równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej po 50 zł każdy. Wszystkie udziały w kapitale zakładowym spółki PGO Services Sp. z o.o. zostały objęte przez PGO Spółka Akcyjna, który jest jedynym wspólnikiem spółki. Celem powołania PGO Services Sp. z o.o. było świadczenie przez nią na rzecz spółek Grupy PGO usług w zakresie szeroko rozumianego wspierania procesów produkcyjnych m.in. w zakresie wykańczania i obróbki wyrobów dla klientów. W dniu 10 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji spółki w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

W dniu 02.08.2017 roku Odlewnia Żeliwa Śrem SA nabyła od Piomy-Odlewni Sp. z o.o. w celu umorzenia 280.351 akcji co stanowi 11,55% kapitału Spółki. Po dokonaniu umorzenia akcji udział spółki Pioma-Odlewni Sp. z o.o. w kapitale Odlewni Żeliwa Śrem SA zmniejszy się do poziomu 2,86%.

W dniu 20 grudnia 2017 r. PGO Spółka Akcyjna zawarła z Pioma-Odlewni Sp. z o.o. umowę nabycia 61.486 akcji spółki Odlewnia Żeliwa "ŚREM" S.A. za cenę 34,15 zł za jedną akcję tj. za łączną kwotę 2.099.746,90 zł. Nabyte akcje stanowiły 2,86% kapitału zakładowego Odlewni Żeliwa "ŚREM" S.A. i dają taki sam procent głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W wyniku w/w umowy PGO Spółka Akcyjna posiada aktualnie 2.146.644 akcji spółki Odlewnia Żeliwa "ŚREM" S.A. co stanowi 100% jej kapitału zakładowego i daje taki sam procent głosów na Walnym Zgromadzeniu.

18. ZAPASY

Wartość zapasów po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wynosi:

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Materiały	32 352	20 985
Półprodukty i produkty w toku	26 208	25 893
Produkty gotowe	6 966	6 065
Towary	116	180
Zaliczki na dostawy	2	137
Zapasy, razem	65 644	53 260

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Stan na początek roku	1 617	2 020
Utworzenie odpisu	2 556	824
Zwiększenie odpisu - włączenie do konsolidacji	1 320	0
Wykorzystanie odpisu	(405)	(943)
Rozwiązanie odpisu	(523)	(284)
Stan na koniec roku	4 565	1 617

Koszty zapasów ujęte w kosztach bieżącego okresu obrachunkowego wyniosły 143.967 tys. zł (106.423 tys. zł za rok 2016).

Koszty odpisów aktualizujących zapasy w kwocie 2.556 tys. zł (824 tys. zł za rok 2016) oraz wykorzystania i odwrócenie odpisów aktualizujących w kwocie 928 tys. zł (1.227 tys. zł w roku 2016) ujęte zostały w pozostałych kosztach/przychodach operacyjnych. Odpisy odwrócono w związku ze zużyciem lub sprzedażą zapasów.

Zakłada się, iż odzyskanie zapasów nastąpi w okresie krótszym niż 12 miesięcy.

19. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	15 165	13 193
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	56 040	36 289
Pozostałe należności	1 565	615
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, razem	72 770	50 097
Odpisy aktualizujące wartość należności	11 051	3 054
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	83 821	53 151

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowe

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Stan na początek roku	3 054	2 439
Utworzenie odpisu na należności przeterminowane i zagrożone nieściągalnością	1 645	1 015
Utworzenie odpisu na wystawione noty odsetkowe	0	70
Zwiększenie odpisu - włączenie do konsolidacji	7 469	0
Wycena należności w walutach na dzień bilansowy	0	10
Wykorzystanie odpisów	(958)	(267)
Wycena należności w walutach na dzień bilansowy	(53)	0
Rozwiązanie odpisów - kwoty odzyskane w ciągu roku	(92)	(179)
Rozwiązanie odpisów na odsetki- kwoty odzyskane w ciągu roku	(14)	(34)
Stan na koniec roku	11 051	3 054
w tym:		
odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	8 328	3 001
odpisy aktualizujące inne należności	2 723	53

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Należności niewymagalne, płatne:	49 003	34 570
Do 1 miesiąca	34 498	24 539
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	13 911	10 031
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	594	
Należności przeterminowane:	32 095	18 528
Do 1 miesiąca	15 119	9 808
1 - 3 miesięcy	7 233	3 119
3 - 6 miesięcy	2 540	2 257
6 - 12 miesięcy	1 219	1 336
powyżej 1 roku	5 984	2 008
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności - brutto	81 098	53 098
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	(8 328)	(3 001)
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności netto	72 770	50 097

Należności z tytułu podatków

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Należności z tytułu podatków	16 569	7 242
w tym z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	37	443

Należności z tytułu podatków na dzień 31.12.2017 oraz 31.12.2016 roku stanowiły przede wszystkim bieżące rozliczenia podatku od towarów i usług.

20. POZOSTAŁE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

Pozostałe aktywa finansowe	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Udziały i akcje	1	1
Wycena FX	949	252
Pozostałe aktywa finansowe	950	253

21. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Rachunki bankowe	3 890	12 557
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 890	12 557

Środki pieniężne zgromadzone są na rachunkach bankowych Spółek wchodzących w skład grupy. W związku z powyższym wartość księgowa tych aktywów odpowiada ich wartości godziwej.

22. KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Ubezpieczenia majątkowe	272	144
Serwis oprogramowania	89	104
Usługi do rozliczenia w czasie	30	48
Pozostałe	62	18
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	453	314

23. AKTYWA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY

Grupa przekwalifikowała do Aktywów przeznaczonych do sprzedaży nieruchomości zlokalizowane w Tarnowskich Górach. W związku z likwidacją oddziału spółki Pioma Odlewnia Spółka z o.o. w Tarnowskich Górach powzięto działania mające na celu sprzedaż nieruchomości. W dniu 04 grudnia 2017 r. zawarta została przedwstępna warunkowa umowa sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Tarnowskich Górach, wpisaną do księgi wieczystej nr GL1T/00055735/0, wraz z prawem własności posadowionej na nich budynków i budowli. W dniu 17 stycznia 2018 roku zawarta została umowa sprzedaży nieruchomości.

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Razem
Wartość brutto	604	3 013	3 617
Umorzenie	(19)	(359)	(378)
Wartość netto	585	2 654	3 239

24. KAPITAŁ PODSTAWOWY I POZOSTAŁE KAPITAŁY**Kapitał podstawowy na dzień 31.12.2017**

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji w szt.	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Wartość serii wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału
A	zwykłe na okaziciela	41 760 000	1	41 760	gotówka, aport
B	zwykłe na okaziciela	54 540 000	1	54 540	Gotówka
Razem		96 300 000		96 300	

W okresie sprawozdawczym wartość kapitału podstawowego, liczba akcji oraz wartość nominalna akcji nie uległy zmianie.

Akcjonariusze o znaczącym udziale

Według stanu wiedzy Zarządu Spółki, zgodnie z treścią otrzymanych przez Spółkę powiadomień, na dzień 31 grudnia 2017 roku wykaz akcjonariuszy przedstawia się następująco:

Posiadacz akcji	Liczba akcji	Udział w kapitale zakładowym (%)
TDJ Equity II Sp. z o.o.	64 521 000	67,0%
ING OFE	6 291 029	6,5%
AVIVA OFE	5 210 315	5,4%
Altus Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych	5 007 974	5,2%
Tomasz Domogała	1 621 371	1,7%
Pozostali akcjonariusze	13 648 311	14,2%
Razem	96 300 000	100,0%

Kapitał zapasowy

W okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 roku kapitał zapasowy został zwiększony o 2 974 tys. zł w związku z przeznaczeniem części zysku za rok 2016 na kapitał zapasowy.

25. KREDYTY I POŻYCZKI**ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2017 oraz 31.12.2016**

Brak

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2017

Kredytobiorca	Kredytodawca	Rodzaj kredytu	Kwota pobrania	Termin spłaty	Kwota pozostała do spłaty w PLN	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenia
PGO Spółka Akcyjna	Bank Polska Kasa Opieki SA	w rachunku bieżącym	Limit 1 000	Splata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 30-11-2018	612	WIBOR 1M + marża	Weksel in blanco
OŻ Śrem SA	Raiffeisen Bank Polska SA	w rachunku bieżącym	Limit 40 000	Splata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 28.09.2018	3 969 2 270	WIBOR 1M/ EURIBOR 1M + marża	Hipoteka kaucyjna łączna na nieruchomościach + cesja praw z polisy ubezpieczeniowej
OŻ Śrem SA	Bank Polska Kasa Opieki SA	w rachunku bieżącym	Limit 15 000	Splata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 15.11.2019	986 13 657	WIBOR 1M/ EURIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na zapasach, Hipoteka kaucyjna łączna na nieruchomościach + cesja z praw z polisy ubezpieczeniowej
Pioma-Odlewnia Spółka z o.o.	Raiffeisen Bank Polska SA	w rachunku bieżącym	Limit 8.000	Splata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 28.09.2018	891 2 345	WIBOR 1M/ EURIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na majątku obrotowym + cesja praw z polisy ubezpieczeniowej Pełnomocnictwo do rachunku bankowego
Pioma-Odlewnia Spółka z o.o.	Bank Polska Kasa Opieki SA	w rachunku bieżącym	Limit 29 000	Splata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 15.11.2019	8 153 4 491	WIBOR 1M/ EURIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na środkach trwałych + cesja praw z polisy ubezpieczeniowej Pełnomocnictwo do rachunku bankowego
Kuźnia „Glinik” Spółka z o.o.	Raiffeisen Bank Polska SA	w rachunku bieżącym	Limit 9 000	Splata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 28.09.2018	2 080	WIBOR 1M+ marża	Hipoteka na nieruchomościach + cesja praw z polisy ubezpieczeniowej
Kuźnia „Glinik” Spółka z o.o.	Bank Polska Kasa Opieki SA	w rachunku bieżącym	Limit 7 000	Splata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 15.11.2019	4 569	WIBOR 1M+ marża	Zastaw rejestrowy na zapasach
Razem					44 023		

Wg stanu na dzień 31.12.2017 Spółki wchodzące w skład Grupy nie miały udzielonych innych kredytów, które nie były wykorzystane.

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2016

Kredytobiorca	Kredytodawca	Rodzaj kredytu	Kwota pobrania	Termin spłaty	Kwota pozostała do spłaty w PLN	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenia
Pioma-Odlewnia Spółka z o.o.	Raiffeisen Bank Polska SA	w rachunku bieżącym	Limit 8.000	Spłata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 28.09.2018	275 314	WIBOR 1M/ EURIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na majątku obrotowym + cesja praw z polisy ubezpieczeniowej Pełnomocnictwo do rachunku bankowego
Pioma-Odlewnia Spółka z o.o.	Bank Polska Kasa Opieki SA	w rachunku bieżącym	limit 29 000	Spłata z wpływów na rachunek Termin całkowitej spłaty: 15.11.2019	373 2 463	WIBOR 1M/ EURIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na środkach trwałych + cesja praw z polisy ubezpieczeniowej Pełnomocnictwo do rachunku bankowego
Pioma-Odlewnia Spółka z o.o.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	pożyczka	2 977	31.07.2017 (część krótkoterminowa)	523	Stale, zgodnie z umową	Gwarancja bankowa Pełnomocnictwo do rachunku bankowego
Kuźnia „Glinik” Spółka z o.o.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	pożyczka	2 100	15.12.2017	1 050	Na podstawie stopy redyskontowej weksli	Hipoteka na nieruchomościach + cesja praw z polisy ubezpieczeniowej Gwarancja bankowa
Razem					4 998		

Według stanu na dzień 31.12.2016 Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej posiadały niewykorzystane limity kredytów w rachunkach bieżących na łączną kwotę 72.000 tys. zł w Raiffeisen Bank Polska SA oraz Bank Polska Kasa Opieki SA.

26. ZABEZPIECZENIA USTANOWIONE NA MAJĄTKU GRUPY**Zabezpieczenia ustanowione na rzeczowych aktywach trwałych****Stan na 31 grudnia 2017**

1. Na nieruchomościach użytkowanych na podstawie umowy leasingu finansowego przez Odlewnię Żeliwa Śrem SA (własność spółki PGO Spółka Akcyjna Estate SKA) o wartości 65.026 tys. zł ustanowiona była hipoteka na rzecz Raiffeisen Bank Polska SA oraz na rzecz Banku Polska Kasa Opieki SA (na drugim miejscu) z tytułu udzielonych Odlewni Żeliwa Śrem SA kredytów w rachunku bieżącym.
2. Na rzeczowych aktywach trwałych spółki Pioma-Odlewnia Sp. z o.o. ustanowione były następujące zabezpieczenia:
  - hipoteka na nieruchomościach o wartości netto 12.639 tys. zł na rzecz Banku Polska Kasa Opieki SA z tytułu udzielonego kredytu w rachunku bieżącym,
  - zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach o wartości netto 8 709 tys. zł, na rzecz Banku Polska Kasa Opieki SA z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.
3. Na nieruchomościach Kuźni Glinik Sp. z o.o. o wartości 21.584 tys. zł ustanowiona była hipoteka na rzecz Raiffeisen Bank Polska S.A. oraz Banku Polska Kasa Opieki S.A. z tytułu umów o udzielenie kredytów w rachunku bieżącym. Maszyny i urządzenia o wartości netto 3.908 tys. zł objęte zostały umową przewłaszczenia z tytułu zabezpieczenia dostaw.
4. Na środkach trwałych używanych przez PGO Spółka Akcyjna na podstawie umowy leasingu – zabezpieczenia wynikające z umowy w wysokości 379 tys. zł

Stan na 31 grudnia 2016

1. Na nieruchomościach użytkowanych na podstawie umowy leasingu finansowego przez Odlewnię Żeliwa Śrem SA (własność spółki PGO Spółka Akcyjna Estate SKA) o wartości 66.287 tys. zł ustanowiona była hipoteka na rzecz Raiffeisen Bank Polska SA oraz na rzecz Banku Polska Kasa Opieki SA (na drugim miejscu) z tytułu udzielonych Odlewni Żeliwa Śrem SA kredytów w rachunku bieżącym.
2. Na rzeczowych aktywach trwałych spółki Pioma-Odlewnia Sp. z o.o. ustanowione były następujące zabezpieczenia:
  - hipoteka na nieruchomościach o wartości netto 13.213 tys. zł na rzecz Banku Polska Kasa Opieki SA z tytułu udzielonego kredytu w rachunku bieżącym,
  - zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach o wartości netto 2.747 tys. zł, na rzecz Banku Polska Kasa Opieki SA z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.
  - zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach o wartości netto 3.974 tys. zł, na rzecz Raiffeisen Bank Polska SA z tytułu umowy o udzielenie gwarancji bankowej.
3. Na nieruchomościach Kuźni Glinik Sp. z o.o. o wartości 22.573 tys. zł ustanowiona była hipoteka na rzecz Raiffeisen Bank Polska S.A. oraz Banku Polska Kasa Opieki S.A. z tytułu umów o udzielenie kredytów w rachunku bieżącym. Maszyny i urządzenia o wartości netto 4.342 tys. zł objęte zostały umową przewłaszczenia z tytułu zabezpieczenia dostaw.

Zabezpieczenia ustanowione na zapasach**Stan na 31 grudnia 2017**

1. Na zapasach Odlewni Żeliwa Śrem SA o wartości netto 23.471 tys. zł ustanowiony był zastaw rejestrowy na rzecz Banku Polska Kasa Opieki S.A. z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.
2. Na zapasach Piomy-Odlewni Sp. z o.o. o wartości 12.000 tys. zł ustanowiony był zastaw rejestrowy na rzecz Raiffeisen Bank Polska SA z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.
3. Na zapasach Kuźni Glinik Sp. z o.o. o wartości netto 9.995 tys. zł ustanowiony był zastaw rejestrowy na rzecz Banku Polska Kasa Opieki S.A. z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.

Stan na 31 grudnia 2016

1. Na zapasach Odlewni Żeliwa Śrem SA o wartości netto 19.198 tys. zł ustanowiony był zastaw rejestrowy na rzecz Banku Polska Kasa Opieki S.A. z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.
2. Na zapasach Piomy-Odlewni Sp. z o.o. o wartości 10.900 tys. zł ustanowiony był zastaw rejestrowy na rzecz Raiffeisen Bank Polska SA z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.
3. Na zapasach Kuźni Glinik Sp. z o.o. o wartości netto 7.140 tys. zł ustanowiony był zastaw rejestrowy na rzecz Banku Polska Kasa Opieki S.A. z tytułu umowy o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym.

27. PODATEK ODROZCZONY**Zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego**

	Za okres	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu		
Odnoszone na wynik finansowy		
Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	763	845
Niewypłacone wynagrodzenia	325	887
Odpisy aktualizujące majątek niefinansowy	460	521
Odpisy aktualizujący majątek finansowy	167	55
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	140	129
Niezrealizowane różnice kursowe	30	73
Wycena instrumentów finansowych	0	3
Straty podatkowe do rozliczenia	444	859
Odsetki z tytułu transakcji majątkowej	4 362	4 752
Niezapłacone odsetki	610	267
Wartość podatkowa znaków towarowych	3 812	3 177
Pozostałe	347	372
Odniesione na kapitały własne		
Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	90	38
Razem	11 550	11 978
Zmian stanu		
Odnoszone na wynik finansowy		
Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	266	(82)
Niewypłacone wynagrodzenia	169	(562)
Odpisy aktualizujące majątek niefinansowy	244	(61)
Odpisy aktualizujący majątek finansowy	228	112
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	195	11
Rezerwa na likwidację środków trwałych	57	0
Niezrealizowane różnice kursowe	72	(43)
Wycena instrumentów finansowych	0	(3)
Straty podatkowe do rozliczenia	625	(415)
Odsetki z tytułu transakcji majątkowej	(410)	(390)
Niezapłacone odsetki	386	343
Wartość podatkowa znaków towarowych	0	635
Pozostałe	166	(25)
Odniesione na kapitały własne		
Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	(58)	52
Razem	1 940	(428)
Stan na koniec okresu		
Odnoszone na wynik finansowy		
Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	1 029	763
Niewypłacone wynagrodzenia	494	325
Odpisy aktualizujące majątek niefinansowy	704	460
Odpisy aktualizujący majątek finansowy	395	167
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	335	140
Rezerwa na likwidację środków trwałych	57	0
Niezrealizowane różnice kursowe	102	30
Wycena instrumentów finansowych	0	0
Straty podatkowe do rozliczenia	1 069	444
Odsetki z tytułu transakcji majątkowej	3 952	4 362
Niezapłacone odsetki	996	610

Wartość podatkowa znaków towarowych	3 812	3 812
Pozostałe	513	347
Odniesione na kapitały własne		
Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników	32	90
Razem	13 490	11 550

Zmiana stanu rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu		
Odnoszone na wynik finansowy		
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	23 833	24 620
Pozostałe	493	444
Odnoszone na kapitały własne	162	209
Razem	24 488	25 273
Zmian stanu		
Odnoszone na wynik finansowy		
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	(989)	(787)
Pozostałe	335	49
Odnoszone na kapitały własne	22	(47)
Razem	(632)	(785)
Stan na koniec okresu		
Odnoszone na wynik finansowy		
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	22 844	23 833
Pozostałe	828	493
Odnoszone na kapitały własne	184	162
Razem	23 856	24 488

28. ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE**Długoterminowe zobowiązania finansowe**

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	42 200	42 200
Zobowiązania z tytułu leasingu	176	91
Długoterminowe zobowiązania finansowe, razem	42 376	42 291

W roku 2016 PGO SA wyemitowała 42.200 obligacji na okaziciela serii A1 o wartości nominalnej 1.000 każda i terminie wykupu w dniu 9 sierpnia 2019 r.

Od 14.09.2016 r. obligacje są notowane w alternatywnym systemie obrotu na Catalist.

Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Zobowiązania inwestycyjne	279	456

Pozostałe zobowiązania długoterminowe stanowią zobowiązania z tytułu nabycia od jednostki powiązanej środków trwałych.

29. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

Zobowiązania krótkoterminowe	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec jednostek powiązanych	3 155	1 383
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec jednostek pozostałych	36 348	20 228
Otrzymane zaliczki	345	4
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	3 833	2 738
Zobowiązania pozostałe wobec jednostek powiązanych	229	182
Zobowiązania pozostałe	959	380
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	44 869	24 915

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług ogółem na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiły 39.503 tys. zł (21.611 tys. zł na koniec roku 2016 roku).

Średni termin zapłaty za zakup surowców, materiałów i usług wynosi 30 dni. Grupa posiada zasady zarządzania ryzykiem finansowym zapewniające regulowanie zobowiązań w wyznaczonym terminie.

Grupa Kapitałowa nie posiada zobowiązań wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu prawa własności budynków i budowli.

Zdaniem zarządu jednostki dominującej wartość księgowa zobowiązań finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

30. KRÓTKOTERMINOWE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

Pozostałe zobowiązania finansowe	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Zobowiązania z tytułu odsetek od obligacji	489	412
Zobowiązania z tytułu leasingu	400	62
Wycena instrumentów finansowych	0	435
Pozostałe zobowiązania finansowe, razem	889	909

31. REZERWY NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE**Długoterminowe rezerwy na świadczenia pracownicze**

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek roku	2 278	2 649
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 264	1 466
Rezerwa na świadczenia emerytalne	871	1 026
Rezerwa na inne świadczenia	143	157
Zwiększenia	1 240	14
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	293	4
Rezerwa na świadczenia emerytalne	277	10
Rezerwa na inne świadczenia	670	0
Wykorzystanie	106	192
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	19	172
Rezerwa na świadczenia emerytalne	3	6
Rezerwa na inne świadczenia	84	14
Rozwiązanie	0	193
Rezerwa na nagrody jubileuszowe		34
Rezerwa na świadczenia emerytalne		159
Stan na koniec roku	3 412	2 278
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 538	1 264
Rezerwa na świadczenia emerytalne	1 145	871
Rezerwa na inne świadczenia	729	143

Krótkoterminowe rezerwy na świadczenia pracownicze

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek roku	1 419	2 888
Rezerwa na świadczenia emerytalne	111	75
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	196	177
Rezerwa na urlopy	1 103	1 080
Rezerwy na inne świadczenia pracownicze	9	1 556
Zwiększenia	1 094	824
Rezerwa na świadczenia emerytalne	20	37
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	55	43
Rezerwa na urlopy	992	744
Rezerwy na inne świadczenia pracownicze	27	0
Wykorzystanie	831	2 292
Rezerwa na świadczenia emerytalne	3	0
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	106	24
Rezerwa na urlopy	722	721
Rezerwy na inne świadczenia pracownicze	0	1 547
Rozwiązanie	31	1
Rezerwa na świadczenia emerytalne	31	1
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	0	0
Rezerwa na urlopy	0	0
Rezerwy na inne świadczenia pracownicze	0	0
Stan na koniec roku	1 651	1 419
Rezerwa na świadczenia emerytalne	97	111
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	145	196
Rezerwa na urlopy	1 373	1 103
Rezerwy na inne świadczenia pracownicze	36	9

Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe**Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej**

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych	1 242	982
Zobowiązania z tytułu jubileuszowych	1 683	1 460
Razem	2 925	2 442
w tym:		
– część długoterminowa	2 683	2 135
– część krótkoterminowa	242	307

Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Ujęte w zysku przed opodatkowaniem z tytułu:		
– odpraw emerytalnych i rentowych	34	120
– nagród jubileuszowych	(223)	(122)
Ujęte w innych całkowitych dochodach z tytułu:		
– odpraw emerytalnych i rentowych	(294)	304
Razem	(483)	302

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu:	2 442	2 744
Straty/(zyski) aktuarialne ujęte w zysku przed opodatkowaniem		
Koszty bieżącego zatrudnienia	144	148
Koszty przyszłego zatrudnienia	19	51
Koszty odsetek	77	73
Straty/(zyski) aktuarialne ujęte w innych całkowitych dochodach:		
- wynikające ze zmian założeń finansowych	222	(188)
- wynikające ze zmian założeń demograficznych	376	(39)
- wynikające z pozostałych zmian (założeń)	80	
Wyplacone świadczenia	(435)	(347)
Stan na koniec okresu	2 925	2 442

Główne założenia aktuarialne przyjęte na dni kończące okresy sprawozdawcze:

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Stopa dyskonta	3,3%	3,7%
Średni zakładany roczny wzrost podstaw kalkulacji rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe	2,3%	0%-1,3%
Średni ważony współczynnik mobilności pracowniczey	1-11%	1-5%
Założenia dotyczące przyszłej umieralności	oparto na wskaźnikach umieralności opublikowanych przez GUS odpowiednio w 2016 roku	
Założenia dotyczące prawdopodobieństwa przejścia pracownika na rentę inwalidzką	oparte zostały na statystykach dotyczących orzekania grup inwalidzkich przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz na dzień 31 grudnia 2016 r. została przeprowadzona analiza wrażliwości wyników wyceny aktuarialnej na zmianę założeń przyjętych do wyceny w zakresie stopy dyskonta oraz planowanych zmian podstaw wymiaru świadczeń na wysokość zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych.

Analiza wrażliwości dla stopy dyskonta w przedziale -1 p.p./+1 p.p.

Stan na 31.12.2017

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Wartość rezerwy przy stopie dyskonta		Zmiana wartości rezerwy przy zmianie stopie dyskonta	
	-1 p.p.	+ 1 p.p.	-1 p.p.	+ 1 p.p.
– odpraw emerytalnych i rentowych	1 344	1 160	102	(82)
– nagród jubileuszowych	1 791	1 583	108	(100)
Razem	3 135	2 743	210	(182)

Stan na 31.12.2016

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Wartość rezerwy przy stopie dyskonta		Zmiana wartości rezerwy przy zmianie stopie dyskonta	
	-1 p.p.	+ 1 p.p.	-1 p.p.	+ 1 p.p.
– odpraw emerytalnych i rentowych	1 038	918	55	(65)
– nagród jubileuszowych	1 553	1 379	92	(82)
Razem	2 591	2 297	147	(147)

Wzrost stopy dyskontowej o 1 punkt procentowy spowodowałby spadek rezerw o 182 tys. zł (147 tys. zł w roku 2016). Natomiast obniżenie stopy dyskontowej o 1 punkt procentowy spowodowałoby wzrost rezerwy na świadczenia pracownicze o 210 tys. zł (147 tys. zł w roku 2016).

Analiza wrażliwości dla przewidywanych zmian podstaw wymiaru świadczeń w przedziale -1 p.p./+1 p.p.

Stan na 31.12.2017

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Wartość rezerwy przy zmianie podstawy wymiaru świadczeń o		Zmiana wartości rezerwy przy zmianie podstaw wymiaru świadczeń	
	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.
– odpraw emerytalnych i rentowych	1 165	1 339	(77)	97
– nagród jubileuszowych	1 582	1 792	(101)	109
Razem	2 747	3 131	(178)	206

Stan na 31.12.2016

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Wartość rezerwy przy zmianie podstawy wymiaru świadczeń o		Zmiana wartości rezerwy przy zmianie podstaw wymiaru świadczeń	
	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.
– odpraw emerytalnych i rentowych	912	1 061	(69)	78
– nagród jubileuszowych	1 376	1 554	(85)	93
Razem	2 288	2 615	(154)	171

Wzrost podstaw wymiaru świadczeń o 1 punkt procentowy spowodowałby wzrost rezerw o 206 tys. zł (171 tys. zł. w roku 2016). Obniżenie podstaw wymiaru świadczeń o 1 punkt procentowy spowodowałoby spadek rezerwy na świadczenia pracownicze o 178 tys. zł (154 tys. zł. w roku 2016).

W powyższej analizie wrażliwości wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń została obliczona metodą prognozowanych świadczeń jednostkowych, czyli taką samą jak zastosowano przy obliczeniu zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych ujętego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Poniżej zaprezentowano wyniki wyceny aktuarialnej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na okresy zapadalności

Stan na 31.12.2017

	Okres wypłaty			
	Rok 2018	Lata 2019-2023	Lata 2024-2028	Rok 2029 i później
Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych	100	433	390	323
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych	126	759	434	362
Razem	226	1 192	824	685

Stan na 31.12.2016

	Okres wypłaty			
	rok 2017	lata 2018-2022	lata 2023-2027	lata 2028 i później
Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych	110	298	315	260
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych	197	637	352	274
Razem	307	935	667	534

32. REZERWY POZOSTAŁE I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE BIERNE**Pozostałe rezerwy długoterminowe**

Brak

Pozostałe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne

	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek roku	2 788	3 905
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu premii i programów motywacyjnych	1 139	2 378
Rezerwa na reklamacje	717	656
Rezerwy na przyszłe koszty	926	855
Rezerwa na niezafakturowane koszty	6	16
Zwiększenia	5 296	2 229
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu premii i programów motywacyjnych	1 665	1 298
Rezerwa na reklamacje	1 345	379
Rezerwy na przyszłe koszty	2 286	536
Rezerwa na niezafakturowane koszty		16
Wykorzystanie	3 138	3 187
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu premii i programów motywacyjnych	1 578	2 378
Rezerwa na reklamacje	407	318
Rezerwy na przyszłe koszty	1 153	465
Rezerwa na niezafakturowane koszty	0	26
Rozwiązanie	39	159
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu premii i programów motywacyjnych	0	159
Rezerwa na reklamacje	0	0
Rezerwy na przyszłe koszty	39	0
Rezerwa na niezafakturowane koszty	0	0
Stan na koniec roku	4 907	2 788
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu premii i programów motywacyjnych	1 226	1 139
Rezerwa na reklamacje	1 655	717
Rezerwy na przyszłe koszty	2 020	926
Rezerwa na niezafakturowane koszty	6	6

Rozliczenie międzyokresowe z tytułu premii i programów motywacyjnych - stanowi bieżącą wartość najlepszych szacunków Zarządu dotyczących zobowiązań Grupy z niniejszych tytułów.

Rezerwa na reklamacje – stanowi bieżącą wartość najlepszych szacunków Zarządu dotyczących przyszłych wpływów korzyści ekonomicznych wymaganych przy likwidacji wad wyprodukowanych w okresie sprawozdawczym odlewów oraz pokrywaniu kontrahentom kosztów obróbki odlewów w których stwierdzono wady. Szacunków dokonano na podstawie trendów historycznych, wartości faktyczne mogą się różnić z uwagi na możliwość zastosowania innych surowców, zmiany cen materiałów i usług itp.

Rezerwa na przyszłe koszty - stanowi bieżącą wartość najlepszych szacunków Zarządu dotyczących między innymi kosztów przerobu złomu, przyszłe koszty rekultywacji środowiska składowiska odpadów, potencjalne roszczenia klientów.

33. PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW

Przychody przyszłych okresów stanowi otrzymana przez Odlewnię Żeliwa "Śrem" S.A. dotacja w związku z realizacją Umowy o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Przedmiotem Umowy jest określenie zasad udzielenia przez Instytucję Pośredniczącą (Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) dofinansowania realizacji projektu pt. "Innowacyjna, wykorzystująca analizę termiczną ATD, technologia wytwarzania samozasilającego się, wysokojakościowego żeliwa do produkcji odlewów nowej generacji o podwyższonych parametrach jakościowych"

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Dotacje	1 842	0
Przychody przyszłych okresów, razem	1 842	0

34. INSTRUMENTY FINANSOWE

Stan na 31 grudnia 2017	Kategorie instrumentów finansowych (wartość księgowa)					
	Wartość księgowa	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	Pożyczki i należności finansowe	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	72 770	0	72 770	0	0	0
Pozostałe aktywa finansowe	950	950	0	0	0	0
Środki pieniężne	3 890	0	0	3 890	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(45 148)	0	0	0	0	(45 148)
Zobowiązania finansowe	(43 265)	0	0	0	0	(43 265)
Kredyty i pożyczki	(44 023)	0	0	0	0	(44 023)
	(54 826)	950	72 770	3 890	0	(132 436)

Stan na 31 grudnia 2016	Kategorie instrumentów finansowych (wartość księgowa)					
	Wartość księgowa	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	Pożyczki i należności finansowe	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	50 097	0	50 097	0	0	0
Pozostałe aktywa finansowe	253	253	0	0	0	0
Środki pieniężne	12 557	0	0	12 557	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(24 915)	0	0	0	0	(24 915)
Zobowiązania finansowe	(43 200)	0	0	0	(456)	(42 744)
Kredyty i pożyczki	(4 998)	0	0	0	0	(4 998)
	(10 206)	253	50 097	12 557	(456)	(72 657)

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Stan na 31 grudnia 2017	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	Pożyczki i należności finansowe	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę
Odsetki ujęte w przychodach finansowych	0	179	0	0	0
Odsetki ujęte w kosztach finansowych	0	0	0	(2 616)	0
Straty z tytułu różnic kursowych ujęte w kosztach finansowych	0	(949)	293	24	0
Przychody z tytułu realizacji instrumentów pochodnych ujęte w przychodach finansowych	5 723	0	0	0	0
Przychody z tytułu wyceny instrumentów pochodnych ujęte w przychodach finansowych	518	0	0	0	0
Utworzone rezerwy na zobowiązania odsetkowe ujęte w kosztach finansowych	0	(113)	0	0	0
Prowizje od kredytów ujęte w kosztach finansowych	0	0	0	(102)	0
Utworzenie odpisów aktualizujących ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych	0	(1 645)	0	0	0
Odwrocenie odpisów aktualizujących ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych	0	92	0	0	0
Ogólny zysk/strata	6 241	(2 436)	293	(2 694)	0

Stan na 31 grudnia 2016	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	Pożyczki i należności finansowe	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę
Odsetki ujęte w kosztach finansowych	0	0	0	(1 593)	0
Zyski z tytułu różnic kursowych ujęte w przychodach finansowych	(27)	890	95	(106)	0
Straty z tytułu realizacji instrumentów pochodnych ujęte w kosztach finansowych	0	0	0	0	(1 097)
Przychody z tytułu wyceny instrumentów pochodnych ujęte w przychodach finansowych	0	168	0	0	0
Prowizje od kredytów i wyemitowanych obligacji ujęte w kosztach finansowych	0	0	0	(63)	0
Utworzenie odpisów aktualizujących ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych	0	(1 015)	0	0	0
Odwrocenie odpisów aktualizujących ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych	0	179	0	0	0
Ogólny zysk/strata	(27)	222	95	(1 762)	(1 097)

Wartość godziwa**Wartość godziwa instrumentów finansowych.**

Poniżej przedstawiono szczegóły dotyczące wartości godziwych instrumentów finansowych, dla których jest możliwe ich oszacowanie:

1. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz krótkoterminowe depozyty bankowe - wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na szybką zapadalność tych instrumentów.
2. Należności handlowe, pozostałe należności, zobowiązania handlowe - wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na ich krótkoterminowy charakter.
3. Zaciągnięte pożyczki - wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na zmienny, oparty na stopach rynkowych charakter ich oprocentowania.

Hierarchia instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej można zakwalifikować do następujących modeli wyceny:

- Poziom 1: ceny kwotowane (nieskorygowane) na aktywnych rynkach dla takich samych aktywów i zobowiązań,
- Poziom 2: dane wejściowe, inne niż ceny kwotowane użyte w Poziomie 1, które są obserwowalne dla danych aktywów i zobowiązań, zarówno bezpośrednio (np. jako ceny) lub pośrednio (np. są pochodną rezerw),
- Poziom 3: dane wejściowe niebazujące na obserwowalnych cenach rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Do wyceny zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, o wartości 950 tys. zł na 31.12.2017 oraz (-) 183 tys. zł na 31.12.2016 zastosowano poziom 2 wyceny. Wartość godziwa forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę pomiędzy ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap

35. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest zapewnienie kontynuowania działalności w takiej formie i zakresie, aby możliwe było zapewnienie zwrotu z inwestycji akcjonariuszom, zapewnienie korzyści dla innych zainteresowanych stron, a także utrzymanie optymalnej struktury kapitału w celu obniżenia jego kosztu.

Aby utrzymać lub skorygować strukturę kapitału Spółka może zmienić kwotę dywidendy do wypłacenia akcjonariuszom, emitować nowe akcje, zwiększać zadłużenie lub sprzedawać aktywa w celu obniżenia zadłużenia.

Grupa monitoruje kapitał przy pomocy wskaźnika zadłużenia. Wskaźnik ten oblicza się jako stosunek zadłużenia netto do łącznej wartości kapitału. Zadłużenie netto oblicza się jako sumę zobowiązań (obejmujących kredyty, pożyczki, zobowiązania handlowe i pozostałe) pomniejszoną o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Łączną wartość kapitału oblicza się jako kapitał własny wykazany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej plus zadłużenie netto

Wskaźnik zadłużenia	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Zobowiązania ogółem	174 669	108 709
- Środki pieniężne	(3 890)	(12 557)
Zadłużenie netto	170 779	96 152
Kapitał własny ogółem	244 060	269 532
Kapitał ogółem	414 839	365 684
Wskaźnik zadłużenia	41%	26%

36. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Działalność prowadzona przez Grupę naraża ją na wiele rodzajów ryzyka finansowego.

Głównymi ryzykami finansowymi na które narażona jest Grupa są:

- ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe, stopy procentowej, ryzyko cenowe)
- ryzyko kredytowe
- ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem finansowym jest jego ograniczenie oraz zabezpieczenie się przed jego skutkami, poprzez identyfikację i eliminację potencjalnych zdarzeń w obszarze finansów mogących zagrozić realizacji celów organizacji.

Ryzyko rynkowe**Ryzyko walutowe**

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu sprzedaży eksportowej realizowanej w walucie obcej (głównie Euro), co powoduje powstanie ekspozycji walutowej oraz niepewność, co do wartości przyszłych przepływów pieniężnych. Podejmuje się więc działania mające na celu minimalizację ryzyka walutowego poprzez wykorzystanie mechanizmów zabezpieczenia naturalnego oraz stosując m.in. finansowe instrumenty pochodne – kontrakty forward. W polityce Grupy są również stosowane takie narzędzia jak: system przedpłat, skracanie terminów płatności oraz klauzule dotyczące możliwości zmiany cen w przypadku zmian cenowych surowców wywołanych kursem walutowym. Wrażliwość aktywów na zmianę kursu walutowego jest kompensowana poprzez wycenę kredytowych zobowiązań walutowych.

Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań w walutach obcych na dzień bilansowy przedstawia się następująco:

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
Aktywa		
Należności		
EUR - kwota w walucie	7 353	5 147
EUR - kwota w przeliczeniu na PLN	30 669	22 770
pozostałe waluty - kwota w przeliczeniu na PLN	2 568	2 625
Razem należności w walutach obcych	33 237	25 395
Środki pieniężne		
EUR - kwota w walucie	5	1 055
EUR - kwota w przeliczeniu na PLN	21	4 654
pozostałe waluty - kwota w przeliczeniu na PLN	1 265	1 065
Razem należności w walutach obcych	1 286	5 719
Ogółem aktywa w walutach obcych	34 523	31 114
Pasywa		
Zobowiązania		
EUR - kwota w walucie	7 242	520
EUR - kwota w przeliczeniu na PLN	30 206	2 301
pozostałe waluty - kwota w przeliczeniu na PLN	40	398
Razem zobowiązania w walutach obcych	30 246	2 699

Wrażliwość na ryzyko walutowe

Grupa jest narażona przede wszystkim na ryzyko związane z walutą EUR

Stopień wrażliwości na 10-proc. wzrost i spadek kursu wymiany PLN na waluty obce przedstawiony jest w poniższej tabeli. Analiza wrażliwości obejmuje wyłącznie nierozliczone pozycje pieniężne denominowane w walutach obcych i koryguje przewalutowanie na koniec okresu obrotowego o 10-proc. zmianę kursów. Wartość dodatnia w poniższej tabeli wskazuje wzrost zysku, a wartość ujemna jego spadek towarzyszący zmianie kursu wymiany PLN na waluty obce o 10%.

Pozycja w sprawozdaniu finansowym stan na 31.12.2017	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN wynik finansowy		Inne waluty wynik finansowy	
			Kurs	Kurs	Kurs	Kurs
			EUR/PLN +10%	EUR/PLN -10%	inne/PLN +10%	inne /PLN -10%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	72 770	33 237	3 068	(3 068)	256	(256)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 890	1 286	2	(2)	127	(127)
Pozostałe aktywa finansowe	950	950	79	(79)	16	(16)
Zobowiązania finansowe	(43 265)	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(45 148)	(7 298)	(728)	728	(2)	2
Kredyty i pożyczki	(44 023)	(22 948)	(2 295)	2 295	0	0
Razem zwiększenie / (zmniejszenie)	(54 826)	5 227	126	(126)	397	(397)

Pozycja w sprawozdaniu finansowym stan na 31.12.2016	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN wynik finansowy		Inne waluty wynik finansowy	
			Kurs	Kurs	Kurs	Kurs
			EUR/PLN +10%	EUR/PLN -10%	inne/PLN +10%	inne /PLN -10%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	50 097	25 395	2 277	(2 277)	263	(263)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	12 557	5 719	465	(465)	107	(107)
Pozostałe aktywa finansowe	253	252	25	(25)	0	0
Zobowiązania finansowe	(43 200)	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(25 371)	(2 699)	(230)	230	(40)	40
Kredyty i pożyczki	(4 998)	0	0	0	0	0
Razem zwiększenie / (zmniejszenie)	(10 662)	28 667	2 537	(2 537)	330	(330)

Wrażliwość Grupy na ryzyko walutowe wzrosła w roku 2016 w stosunku do roku 2015 w związku ze zmniejszeniem zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w walutach obcych.

Instrumenty zabezpieczające

Polityka zarządzania ryzykiem walutowym Grupy przewiduje stosowanie kontraktów forward, jako instrumentów zabezpieczających.

Na dzień 31.12.2017 Grupa miała zawarte transakcje zabezpieczające kursy walut typu „forward” na łączną kwotę 9.200 tys. euro oraz 4.350 tys. NOK (na dzień 31.12.2016 roku 28.950 tys. euro i 10.900 tys. NOK). Wycena instrumentów zabezpieczających na dzień 31.12.2017 wynosiła 950 tys. zł, a na dzień 31.12.2016 wynosiła (-) 183 tys. zł

Wycena instrumentów zabezpieczających objęta rachunkowością zabezpieczeń w kwocie 183 tys. zł została odniesiona na kapitały własne, wycena pozostałych instrumentów w kwocie 767 tys. zł w wynik roku bieżącego (na dzień 31.12.2016 kwoty te wyniosły odpowiednio (-) 437 tys. zł i 254 tys. zł).

Szczegółowe zestawienie kontraktów forward niezrealizowanych na dzień 31 grudnia 2017 oraz 31 grudnia 2016 przedstawia się następująco:

Stan na 31.12.2017

Waluta bazowa	Dzień zakończenia transakcji	Kwota	Kwota w PLN	Zysk/strata
		w walucie bazowej		
EUR	I kwartał 2018	9 200	39 318	793
NOK	I kwartał 2018	3 350	1 572	150
NOK	II kwartał 2018	1 000	432	7
Razem	EUR	9 200	39 318	793
	NOK	4 350	2 004	157

Stan na 31.12.2016

Waluta bazowa	Dzień zakończenia transakcji	Kwota w walucie bazowej	Kwota w PLN	Zysk/strata
EUR	I kwartał 2017	7 100	31 740	286
NOK	I kwartał 2017	3 100	1 478	(34)
EUR	II kwartał 2017	7 950	35 566	116
NOK	II kwartał 2017	4 000	1 904	(49)
EUR	III kwartał 2017	8 800	39 011	(475)
NOK	III kwartał 2017	3 800	1 829	(30)
EUR	IV kwartał 2017	5 100	22 979	3
Razem	EUR	28 950	129 296	(70)
	NOK	10 900	5 211	(113)

Wszystkie kontrakty to zabezpieczenia przepływów pieniężnych, dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń.

Zabezpieczenia dotyczą przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych w EUR z tytułu sprzedaży, które nastąpią w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. Przewiduje się więc, że kwoty odniesione na kapitały własne wywrą wpływ na wynik finansowy w przeciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Wycena instrumentów zabezpieczających ujęta w kapitale własnym na początek okresu	(437)	343
(+) Kwota ujęta w kapitale własnym z tytułu efektywnych transakcji zabezpieczających	7 110	(1 877)
(-) Kwoty przeniesione z kapitałów własnych do rachunku zysków i strat (przychodów/kosztów finansowych)	5 723	(1 097)
Wycena instrumentów zabezpieczających ujęta w kapitale własnym na koniec okresu	950	(437)

W roku 2017 oraz w 2016 nie wystąpiły sytuacje przeniesienia kwot z kapitału własnego i zaliczenia ich do kosztu początkowego lub innej wartości bilansowej składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego.

Ryzyko stopy procentowej

Grupa jest narażona na ryzyko stopy procentowej w związku z finansowaniem działalności poprzez kredyt bankowy. W związku z tym Grupa na bieżąco monitoruje decyzje Rady Polityki Pieniężnej oraz negocjuje warunki, na których udzielone są kredyty i pożyczki.

Pozycja narażona na ryzyko stan na 31.12.2017	Wartość pozycji	Wartość narażona na ryzyko	Ryzyko stopy procentowej wpływ na wynik	
			1 p.p.	-1 p.p.
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 890	3 890	39	(39)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	72 770	72 770	728	(728)
Kredyty i pożyczki	(44 023)	(44 023)	(440)	440
Zobowiązania finansowe	(43 265)	(43 265)	(434)	434
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(45 148)	(45 148)	(450)	450
Razem	(55 776)	(55 776)	(557)	557

Pozycja narażona na ryzyko stan na 31.12.2016	Wartość pozycji	Wartość narażona na ryzyko	Ryzyko stopy procentowej wpływ na wynik	
			1 p.p.	-1 p.p.
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	12 557	12 557	126	(126)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	50 097	50 097	501	(501)
Kredyty i pożyczki	(4 998)	(4 998)	(50)	50
Zobowiązania finansowe	(43 200)	(43 200)	(432)	432
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(25 371)	(25 371)	(254)	254
Razem	(10 915)	(10 915)	(109)	109

Ryzyko cenowe

Grupa jest narażona na ryzyko cenowe, które wynika z aktualnej koniunktury w branżach będących największymi odbiorcami jej wyrobów: samochodowej, górniczej, maszynowej i stoczniowej. Procedury i polityka w zakresie ofertowania, negocjacji i ustalania cen produktów zapewnia optymalne wykorzystanie przewagi konkurencyjnej Grupy. Wysoka energo- i materiałochłonność Grupy sprawia, że jest ona narażona na wysokie ryzyko zmian cen energii i materiałów wsadowych (głównie złomu i surówek). Grupa posiada zdywersyfikowane źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji i świadczenia usług kooperacyjnych oraz dąży do minimalizowania ryzyka poprzez zagwarantowanie w umowach z dostawcami możliwości negocjacji cen.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza, że kontrahent może nie dopełnić zobowiązań umownych (w wyniku niewypłacalności, częściowej spłaty należności lub znaczącego opóźnienia w zapłacie należności) w związku z czym Grupa poniesie straty finansowe. Dla ograniczenia tego ryzyka ogranicza się koncentrację sprzedaży stosując dywersyfikację klientów pod względem geograficznym i branżowym. Grupa ubezpiecza należności w renomowanej firmie ubezpieczeniowej, współpracuje z wywiadowcami gospodarczymi. Prowadzi się bieżący monitoring płatności. Na bieżąco oceniana jest zdolność kredytową kontrahentów, nadawane są limity kredytowe. A na należności w stosunku do których nastąpiła utrata wartości tworzy się odpisy aktualizujące.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku największą kwotę należności handlowych Grupy stanowiła należność od FAMUR SA i wynosiła 9.195 tys. zł co stanowiło 12,6% ogółu należności, na dzień 31.12.2016 była to kwota 9.811 tys. zł, co stanowiło 19,6% ogółu należności.

Struktura wiekowa należności finansowych wg stanu na 31.12.2017	Wartość nominalna należności	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości	Należności przeterminowane od 0-180 dni, które nie utraciły wartości
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	72 770	49 003	23 767
Pozostałe należności finansowe	0	0	0
Razem	72 770	49 003	23 767

Struktura wiekowa należności finansowych wg stanu na 31.12.2016	Wartość nominalna należności	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości	Należności przeterminowane od 0-180 dni, które nie utraciły wartości
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	50 097	47 840	2 257
Pozostałe należności finansowe	0	0	0
Razem	50 097	47 840	2 257

Ryzyko kredytowe dotyczące środków pieniężnych jest ograniczone, ponieważ partnerami Grupy są renomowane banki, dysponujące odpowiednim kapitałem, posiadające silną i ustabilizowaną pozycję na rynku. Niemal 100% środków pieniężnych ulokowane jest w dwóch bankach.

Ryzyko utraty płynności

Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując stale odpowiednią wielkość dostępnych środków finansowych będących gotówką zgromadzoną na rachunkach bankowych i/lub przyznanymi wolnym liniami kredytowymi jak również stale monitorując prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne. Dzięki zapewnieniu dywersyfikacji źródeł i metod finansowania (instrumentów kredytowych) oraz wykorzystania kredytów kupieckich udzielonych przez dostawców Grupa ma zagwarantowany wysoki poziom bezpieczeństwa płynnościowego.

Ryzyko związane z płynnością

Stan na 31 grudnia 2017

	Terminy wymagalności od końca okresu sprawozdawczego		
	do 1 roku	od 1 do 3 lat	powyżej 3 lat
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	44 869	279	0
Kredyty i pożyczki	44 023	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	889	42 376	0
Razem	89 781	42 655	0

Stan na 31 grudnia 2016

	Terminy wymagalności od końca okresu sprawozdawczego		
	do 1 roku	od 1 do 3 lat	powyżej 3 lat
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	24 915	349	107
Kredyty i pożyczki	4 998	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	909	91	42 200
Razem	30 882	440	42 307

37. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Transakcje pomiędzy spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej, których wykaz zawiera Nota nr 17 zostały wyeliminowane w trakcie konsolidacji i nie wykazano ich w poniższym zestawieniu.

	Sprzedaż dóbr i usług	Zakup dóbr i usług	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Przychody finansowe	Koszty finansowe	Zobowiązania	Należności
	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017					stan na 31.12.2017		
TDJ S.A.	0	226	0	723	0	0	167	0
FAMUR SA	32 435	8 537	0	145	0	0	2 216	9 195
Kopex SA	20 652	147	0	0	0	64	17	4 092
Zamet Budowa Maszyn SA	480	274	0	0	0	0	36	232
Zamet Industry SA	162	308	3	0	0	0	169	188
OOE Sp. z o.o. Gorlice	4	4 414	0	0	0	0	855	1
Narzędzia i Urządzenia Wiertnicze "Glinik" Sp. z o.o.	3 252	180	13	0	0	0	0	1 035
Famur-Famak SA	440	0	0	0	0	0	0	116
Fugo Zamet Spółka z o.o.	2 118	145	0	0	0	0	104	227
Inne	170	78	3	52	0	0	99	79
Razem	59 713	14 309	19	920	0	64	3 663	15 165

	Sprzedaż dóbr i usług	Zakup dóbr i usług	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Przychody finansowe	Koszty finansowe	Zobowiązania	Należności
	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016						stan na 31.12.2016	
TDJ S.A.	0	36	0	774	0	0	82	0
FAMUR SA	30 324	8 215	2	145	0	0	1 597	9 811
Zamet Budowa Maszyn SA	122	1	0	0	0	0	1	14
Zamet Industry SA	597	70	0	0	0	0	8	0
OOE Sp. z o.o. Gorlice	2	4 007	0	0	0	0	310	1
Narzędzia i Urządzenia Wiertnicze "Glinik" Sp. z o.o.	2 178	336	0	0	0	0	0	430
Famur-Famak SA	326	0	0	0	0	0	0	26
Fugo Zamet Spółka z o.o.	4 560	301	0	7	0	0	25	2 596
INVEST 11 TDJ Finanse Sp. z o.o.	0	0	0	0	0	167	0	0
Galantine Sp. z o.o.	0	95	0	0	0	317	0	0
FPM S.A - Mikołów	18	0	0	0	0	0	0	6
Kopex SA	70	0	0	0	0	0	0	309
Inne	0	8	0	14	0	0	0	0
	38 197	13 069	2	940	0	484	2 023	13 193

a) transakcje handlowe

Transakcje handlowe dokonywane w ramach bieżącej działalności gospodarczej prowadzonej przez poszczególne Spółki należące do Grupy Kapitałowej - w opinii zarządu jednostki dominującej - były oparte na cenach rynkowych i były transakcjami typowymi i rutynowymi.

b) pożyczki

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej w okresie sprawozdawczym nie udzielały i nie zaciągały pożyczek dla podmiotów powiązanych innych niż Spółki wchodzące w skład Grupy.

c) inne

Spółki wchodzące w skład Grupy nie udzielały i nie otrzymywały żadnych gwarancji oraz poręczeń od jednostek powiązanych. Nie tworzyły w ciężar kosztów odpisów na należności wątpliwe lub nieściągalne od podmiotów powiązanych. Spółki nie uczestniczyły we wspólnych przedsięwzięciach nie podlegających konsolidacji.

38. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Zmiana stanu należności	Za okres	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu		
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	50 097	54 632
Należności z tytułu podatków	7 242	7 540
- Należności z tytułu podatku dochodowego	(443)	(2 303)
- Należności inwestycyjne	(200)	0
Razem stan na początek okresu	56 696	59 869
Stan na koniec okresu		
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	72 770	50 097
Należności z tytułu podatków	16 569	7 242
- Należności z tytułu podatku dochodowego	(37)	(443)
- Należności inwestycyjne	0	(200)
Razem stan na koniec okresu	89 302	56 696
Bilansowa zamiana stanu należności	(32 606)	3 173
Przejęcie spółki zależnej	9 671	0
Zmiana stanu należności	(22 935)	3 173

Zmiana stanu zobowiązań	Za okres	
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu		
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	456	638
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	24 915	26 670
Zobowiązania z tytułu podatków	4 167	4 356
Zobowiązania inwestycyjne	(630)	(1 576)
Zobowiązania finansowe	0	(16)
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	(105)	(48)
Razem stan na początek okresu	28 803	30 024
Stan na koniec okresu		
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	279	456
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	44 869	24 915
Zobowiązania z tytułu podatków	6 565	4 167
Zobowiązania inwestycyjne	(1 328)	(630)
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	(284)	(105)
Razem stan na koniec okresu	50 101	28 803
Bilansowa zamiana stanu zobowiązań	21 298	(1 221)
Przejęcie spółki zależnej	(9 607)	0
Zmiana stanu zobowiązań	11 691	(1 221)

Zmiana stanu zapasów	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu	53 260	46 687
Stan na koniec okresu	65 644	53 260
Bilansowa zmiana stanu zapasów	(12 384)	(6 573)
Przejęcie spółki zależnej	4 773	0
Zmiana stanu zapasów	(7 611)	(6 573)

Zmiana stanu rezerw	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu	6 485	9 442
Kwota odniesiona na kapitały	80	(198)
Razem stan na początek okresu	6 565	9 244
Stan na koniec okresu	9 970	6 485
Kwota odniesiona na kapitały	(115)	80
Razem stan na koniec okresu	9 855	6 565
Bilansowa zmiana stanu rezerw	3 290	(2 679)
Przejęcie spółki zależnej	(3 304)	0
Zmiana stanu zapasów	(14)	(2 679)

Zmiana stanu pozostałych aktywów	Za okres	Za okres
	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu	314	282
Stan na koniec okresu	(1 389)	314
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów	1 703	(32)
Przejęcie spółki zależnej	(153)	
Zmiana stanu pozostałych aktywów	1 550	(32)

39. PROGRAMY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

Pracownicy spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej są objęci państwowym programem świadczeń emerytalnych realizowanym przez władze. Jednostka ma obowiązek przekazywania określonego procentu kosztów plac na fundusz emerytalny celem pokrycia kosztów tych świadczeń. Jedynym zobowiązaniem Grupy w odniesieniu do programu świadczeń emerytalnych jest obowiązek odprowadzania określonych składek.

Oprócz powyższych, Odlewnia Żeliwa Śrem realizuje Pracowniczy Program Emerytalny zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o pracowniczych programach emerytalnych. Program finansowany jest przez Odlewnię, opłacającą za swoich pracowników tzw. składkę podstawową. Wysokość stawki podstawowej wynosi 25 zł miesięcznie. Niezależnie od wpłat wnoszonych przez Odlewnię, każdy pracownik ma możliwość zadeklarowania wpłat własnych tzw. – składki dodatkowej.

40. WYNAGRODZENIA I NAGRODY CZŁONKÓW ZARZĄDU I ORGANÓW NADZORU

Świadczenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej Polskiej Grupy Odlewniczej SA wypłacone za rok 2017 stanowiły:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze:

	Imię i Nazwisko	Wynagrodzenie netto wypłacone przez Spółkę	Wynagrodzenie netto wypłacone przez podmioty zależne
Zarząd	Łukasz Petrus ¹	65	0
	Lucjan Augustyn	187	0
	Andrzej Bulanowski ²	69	0
	Ireneusz Kazimierski ³	16	0
	Dariusz Ginalski ⁴	343	7
Rada Nadzorcza	Tomasz Domogała	3	1
	Czesław Kisiel	3	0
	Beata Zawiszowska ⁵	2	0
	Jacek Leonkiewicz	3	2
	Magdalena Zajączkowska-Ejsymont	4	2
	Jacek Krysiński ⁶	1	0
	Michał Nowak ⁷	1	0
	Robert Rogowski ⁷	2	0
	Dorota Wyjadłowska ⁷	2	0

¹ od 05.10.2017, ponadto Pan Łukasz Petrus otrzymał wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Kuźni Glinik Spółka z o.o. w okresie od 01.01.2017 do 05.10.2017 w wysokości 146 tys. zł. (netto)

² od 14.09.2017

³ do 27.11.2017

⁴ do 05.10.2017, ponadto Pan Dariusz Ginalski otrzymał wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę od 06.10.2017 do 01.11.2017 w wysokości 19 tys. zł (netto)

⁵ do 18.10.2017

⁶ od 08.09.2017

⁷ od 19.10.2017

Inne świadczenia poza krótkoterminowymi świadczeniami pracowniczymi dla członków Zarządu:

- program kafeteryjny:

	Imię i Nazwisko	Świadczenia finansowane przez Spółkę	Świadczenia finansowane przez podmioty zależne
Zarząd	Łukasz Petrus ¹	2	0
	Lucjan Augustyn	1	0
	Andrzej Bulanowski ²	1	0
	Ireneusz Kazimierski ³	0	0
	Dariusz Ginalski ⁴	8	1

¹ od 05.10.2017, ponadto Pan Łukasz Petrus otrzymał świadczenia wynikające z programu kafeteryjnego w okresie pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Kuźni Glinik Spółka z o.o. w okresie od 01.01.2017 do 05.10.2017 w wysokości 5 tys. zł. (netto)

² od 14.09.2017

³ do 27.11.2017

⁴ do 05.10.2017,

- wynagrodzenie z realizacji praw wynikających z otrzymanych akcji fantomowych:

	Imię i Nazwisko	wypłacone przez Spółkę	wypłacone przez podmioty zależne
Zarząd	Dariusz Ginalski*	180	0
	Lucjan Augustyn	88	0

Pan Łukasz Petrus otrzymał wynagrodzenie z realizacji praw wynikających z otrzymanych akcji fantomowych w okresie pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Kuźni Glinik Spółka z o.o. to jest od 01.01.2017 do 05.10.2017 w wysokości 100 tys. zł.

Świadczenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej Polskiej Grupy Odlewniczej SA wypłacone za rok 2016 stanowiły:

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze:

	Imię i Nazwisko	Wynagrodzenie netto wypłacone przez Spółkę	Wynagrodzenie netto wypłacone przez podmioty zależne
Zarząd	Dariusz Ginalski	2	137
	Lucjan Augustyn*	109	0
Rada Nadzorcza	Tomasz Domogala	2	2
	Czesław Kisiel	2	0
	Beata Zawiszowska	2	1
	Jacek Osowski**	2	0
	Wojciech Gelner**	2	0
	Jacek Leonkiewicz***	1	1
	Magdalena Zajączkowska-Ejsymont ***	1	1

* od 20.01.2016

** do 24.06.2016

*** od 24.06.2016

Inne świadczenia poza krótkoterminowymi świadczeniami pracowniczymi dla Prezesa Zarządu: program kafeteryjny w spółce zależnej w kwocie 12 tys. zł.

Wynagrodzenie z realizacji praw wynikających z otrzymanych akcji fantomowych:

	Imię i Nazwisko	wypłacone przez Spółkę	wypłacone przez podmioty zależne
Zarząd	Dariusz Ginalski	374	0
	Lucjan Augustyn*	104	0

* od 20.01.2016. Ponadto spółka wypłaciła wynagrodzenie w kwocie 99 tys. zł z realizacji praw wynikających z otrzymanych akcji fantomowych za okres niezasiadania w Zarządzie Spółki

41. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Należności warunkowe

Brak

Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31.12.2017 roku

Pioma-Odlewnia Spółka z o.o.

- gwarancja ubezpieczeniowa na kwotę 8,7 tys. zł, która stanowi zabezpieczenie należytego wykonania i właściwego usunięcia wad, z ostatecznym terminem ważności do 02.05.2021 r.
- gwarancja ubezpieczeniowa na kwotę 46 tys. zł z tytułu należytego wykonania zobowiązań handlowych z terminem ważności do 01.02.2019 oraz na kwotę 23 tys. zł. z tytułu gwarancji jakości z terminem ważności do 01.02.2024 r.
- zobowiązanie wekslowe w wysokości 78 tys. zł.

Kuźnia „GLINIK” Sp. z o.o.

- trzy gwarancje bankowe z Raiffeisen Bank Polska S.A. na kwotę 272 tys. zł, które stanowią wadium przetargowe oraz gwarancję dobrego wykonania kontraktu z terminem ważności od styczeń 2018 do sierpień 2019 roku.

Na dzień 31.12.2016 roku

Pioma-Odlewnia Spółka z o.o.

- gwarancja bankowa z Raiffeisen Bank Polska S.A. na kwotę 1.735 tys. zł, która stanowi zabezpieczenie spłaty przez spółkę preferencyjnego kredytu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

- gwarancja ubezpieczeniowa na kwotę 8,7 tys. zł, która stanowi zabezpieczenie należytego wykonania i właściwego usunięcia wad, z ostatecznym terminem ważności do 02.05.2021 r.

Kuźnia „GLINIK” Sp. z o.o.

- gwarancja bankowa z Raiffeisen Bank Polska S.A. na kwotę 1.000 tys. zł, która stanowi zabezpieczenie spłaty kredytu na rzecz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie, z terminem ważności do 02.01.2017 r.
- trzy gwarancje bankowe z Raiffeisen Bank Polska S.A. na kwotę 201 tys. zł, które stanowią wadium przetargowe oraz gwarancję dobrego wykonania kontraktu z terminem ważności do stycznia oraz marca 2017 roku.

Na dzień 31.12.2017 roku oraz 31.12.2016 nie występowało ryzyko realizacji gwarancji.

42. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły

43. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Spółka w dniu 14 czerwca 2017 r. zawarła z Ernst & Young Audyt Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.k. z siedzibą w Warszawie umowę o dokonanie przeglądu śródrocznego sprawozdania finansowego jednostkowego oraz śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego wg stanu na dzień 30.06.2017 oraz przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego jednostkowego oraz badania skonsolidowanego sporządzonego wg stanu na dzień 31.12.2017.

Wysokość netto wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych za wykonanie umowy wynosi 62 tys. zł.

Prezes Zarządu - Łukasz Petrus .....

Wiceprezes Zarządu - Lucjan Augustyn .....

Wiceprezes Zarządu - Andrzej Bulanowski .....

Wiceprezes Zarządu - Ireneusz Kazimierski .....

Osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg:
Główny Księgowy - Renata Mokryńska .....

Katowice, dnia 27 kwietnia 2018 roku